

GLASILO DELAVCEV PAPIRNIC VEVČE

LETO XXIII — LJUBLJANA, MAREC-APRIL 1983 — ŠTEVILKA 3-4

NAŠE DELO

Lanskoletni doseženi poslovni uspeh kaže, da smo se na ekonomsko težke in gospodarsko nestabilne razmere dokaj dobro pripravili; vendar doklej še?

Zaradi splošnega težkega gospodarskega položaja v državi smo se tudi v letu 1982 — kot že nekaj let poprej — soočali z več ali manj enako problematiko. Ta je zajemala predvsem visoke izvozne obveze, katerih izpolnitev je bila v tesni zvezi z oskrbo z repromaterialom iz uvoza, ki je bila spričo vedno večjih omejitev pri razpolaganju s ustvarjenimi devizami še toliko težja. Z izrednimi naporami nam je več ali manj uspelo sproti oskrbovati proizvodnjo s potrebnimi surovinami, tako, da je razen nekaj dnevnega zastoja v proizvodnji na petem stroju obratovanje normalno potekalo. Vendar pa je tak način oskrbe proizvodnje iz dneva v dan povzročal izredne težave pri doseganju kvalitete papirja za izvoz in pri izpolnjevanju dobavnih rokov, tako da količinski plan izvoza ni bil v celoti dosežen.

Kljub vsem naštetim težavam pa smo v primerjavi z letom 1981 gledano s stališča DO dosegli znatno boljše proizvodne in finančne rezultate.

Papirja smo proizvedli skupno 73.938 ton, kar je v primerjavi z letom 1981 za 3,5% oz. za 2500 ton več, v primerjavi s planom pa za 6% več. Tudi proizvodnja tapet je bila glede na drugo leto kolekcije ugodna; lanskoletne sicer za malenkost ni dosegla, bi-

la pa je presežena planirana proizvodnja za 13,5%.

Tudi finančno so z izjemo TOZD Veta vse TOZD dosegle boljše rezultate v primerjavi z letom nazaj. Na ugoden finančni rezultat celotne DO so poleg večje proizvodnje papirja vplivale predvsem delno usklajene cene naših papirjev z ostalimi proizvajalci v državi, dočim je bila TOZD Veta žrtev nespremenjenih cen na domačem trgu (oblikujejo se ob novi kolekciji) ob precej višjih proizvodnih stroških, izvoz, ki je veliko bolj donosen, pa ni bil realiziran v planirani višini.

Celotni prihodek je tako znašal na ravni DO 5.010.917 tisoč din, kar je za 76% več kot l. 1981, plan pa je bil presežen za 31%. Dohodka je bilo ustvarjenega za 70%, čistega dohodka pa kar za 99% več kot leto poprej. Taki rezultati so nam po družbenem dogovoru o razporejanju dohodka omogočili povečati OD za 41%, pa še za sklade z amortizacijo nad predpisano stopnjo nam je ostalo 387.884 tisoč dinarjev, kar je za 156% več kot leta 1981. Pripomniti pa je potrebno, da so bili naši rezultati v letu 1981 zaradi neusklajenih cen z ostalimi proizvajalci zelo neugodni.

Posamezne TOZD so dosegle naslednje rezultate:

TOZD TEHNIČNI PAPIR

	Doseženo v letu		Plan	Indeks	
	1982	1981	1. 1982	1. 81 =100	plan =100
1. Proizvodnja					
Papir skupaj ton:	34.009	33.238	32.684	102,3	104,1
— od tega klas. pap.	19.025	18.664	17.634	101,9	107,9
— od tega premazani	14.984	14.574	15.050	102,8	99,6
Lesovina ton	4.480	4.375	4.000	102,4	112,0
El energ. Mwh	44.679	43.087	42.000	103,7	105,9
Para Mwh	315.534	316.271	318.121	99,8	99,2
2. Realizacija (eksterna):					
Papir v 000 din:	1.747.393	1.115.286	1.555.155	156,7	112,4
— od tega izvoz v tonah	13.026	13.567	14.033	96,0	92,8
3. Stopnja izkoriščenja papirnih ter premaznega stroja v %:					
Papirni stroji	92,6	91,9	91,6		
Premazni stroj	66,3	62,0			
4. Izmet v %:					
Pap. stroji — klas. pap.	12,1	12,1			
Prem. stroj — prem. pap.	21,2	22,6			

V vseh proizvodnih dejavnostih TOZD Tehnični papir so bili tako v primerjavi z l. 1981, kot glede na načrtani plan doseženi boljši proizvodni rezultati. Kljub večjemu proizvodnemu obsegu pa je bila zabeležena manjša proizvodnja oz. poraba pare, kar je dokaz racionalnega izkoriščenja energije. Kot je delno razvidno iz tabele, je bila večja proizvodnja papirja predvsem posledica boljšega izkoriščenja papirnih strojev, nižjega izmeta, zmanjšane zaloge nedovršene proizvodnje konec leta ter proizvodnega programa z manjšim deležem izvoznih nalog. Količina izvoza je zaostajala 18% za letom prej ter 24% za planiranim, ker so bile zaradi večjega povpraševanja po masovnih proizvodih obremenitve prenešene na TOZD GP. Tako je proizvodni program obsegal znatno več standardnih ofset papirjev na škodo specialnih vrst, predvsem bankpost papirjev, ki smo jih izdelali

za ca. 1800 ton manj kot leto poprej.

Zaradi potreb o osnovni proizvodnji, ki so omogočale uporabo domače lesovine, je bila temu primerno tudi večja proizvodnja lesovine. Z obnovo enega od agregatov v HC Fužine je bila omogočena tudi višja proizvodnja hidro el. energije.

Celotni prihodek TOZD TP je znašal 2.226.472 tisoč din, kar je 45% več kot l. 1981 in 5% nad planiranim. Ker so porabljena sredstva rasla nekoliko počasneje od rasti celotnega prihodka, je bil ustvarjeni dohodek za 59% večji od leta prej. Čisti dohodek je znašal 344.028 tisoč din, od katerega je po delitvi zaradi 43% višjih OD ter 6-kratnega povečanja stanovanjskega prispevka ostalo za sklade z amortizacijo nad predpisano stopnjo 117.233 tisoč din, kar je sicer za 78% več kot l. 1981 (dosegli smo minimalne sklade), je pa ca. 40% manj od predvidenih skladov po planu.

TOZD GRAFIČNI PAPIR

	Doseženo v letu		Plan	Indeks	
	1982	1981	1. 1982	1. 81 =100	plan =100
1. Proizvodnja					
Papir ton	39.928	38.185	37.100	104,6	107,6
2. Realizacija (eksterna)					
Papir v 000 din	2.267.600	1.366.561	1.949.947	165,9	116,5
— od tega izvoz ton	14.643	14.021	14.000	103,6	103,8
3. Stopnja izkoriščenja V. PS v %:	84,9	83,9	83,9		
4. Izmet v %:	10,5	14,7	15,8		

Za TOZD GP je bilo leta 1982 še posebej uspešno tako v proizvodnem, še bolj pa v finančnem pogledu. Tako je bila proizvodnja papirja višja od leta 1981 za 4,6% ali za 1700 ton ter 7,6% višja od planirane, plan izvoza pa je bil presežen za 3,8%. Višja proizvodnja je bila dosežena v največji meri zaradi precej nižjega izmeta, ki pa ni bil vedno odraz boljšega dela, temveč velikega pomanjkanja papirja na domačem trgu, ki je absorbiral tudi manj kvalitetno blago. Vsekakor pa je bilo veliko težav pri

doseganju kvalitete papirjev za izvoz zaradi nepravilne in neustrezne oskrbe s surovinami in rezervnimi deli.

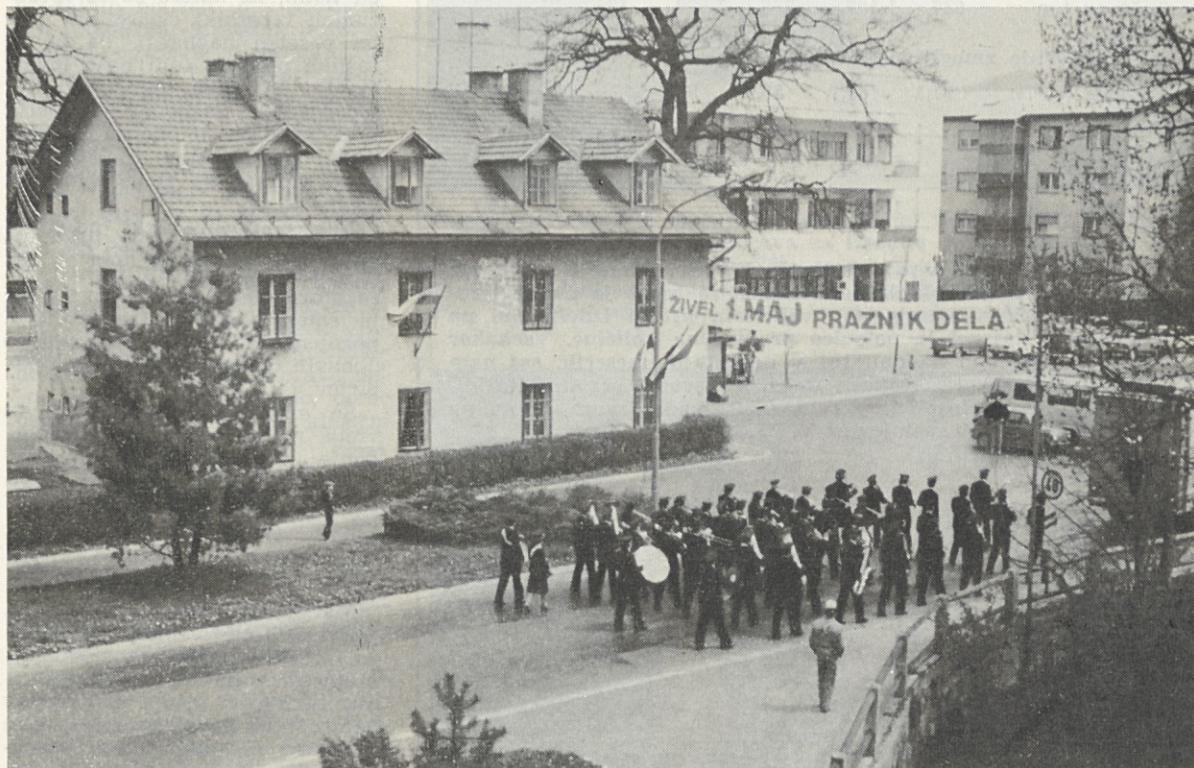
Dohodek v primerjavi s preprosto uporabljenimi poslovnimi sredstvi je bil v naši DO lansko leto 30,4%, kar je za 12,3% več kot v proizvodnji celuloze in papirja za SRS.

Finančno je bilo leto 1982 za TOZD GP prvič od obstoja dalje uspešno; Vsa leta nazaj je bilo poslovanje na meji rentabilnosti. Vsekakor je k temu rezultatu pripomogla višja proizvodnja, izbira asortimenta ter delno usklajene prodajne cene z ostalimi proizvajalci. Celotni prihodek je znašal 2.108.014 tisoč dinarjev in je bil za 57% višji od l. 1981 in 11% nad planiranim. Tudi v TOZD GP smo zabeležili manjšo rast porabljenih sredstev od rasti celotnega prihodka, zato pa za 162% večji dohodek in 4-kratno večji čisti dohodek. Za sklade z amortizacijo nad predpisano stopnjo je tako ostalo 232.239 tisoč dinarjev, s tem pa je bil presežen plan za 114%.

TOZD VETA

	Doseženo v letu		Plan	Indeks	
	1981	1982	1. 1982	1. 81 =100	plan =100
1. Proizvodnja					
Tapete rolic	3.178.795	3.238.811	2.800.000	98,1	113,5
Lepilo zavrtkov	173.100	242.350	350.000	71,4	49,5
2. Realizacija (eksterna)					
Tapete in lepilo v 000 din	319.027	284.931	283.258	112,0	112,6
— od tega za izvoz rol.	764.840	934.625	1.000.000	81,8	76,5
3. Izkoriščenje zmogljivosti tapetnih strojev					
Stopnja v %:	72,1	76,7	65,8		
4. Izmet v %:	8,7	9,2			

VSEM DELAVCEM VEVŠKE PAPIRNIC, BRALCEM NAŠEGA GLASILA, KRAJANOM OKOLIŠKIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI ČESTITAMO ZA DAN OF IN PRAZNIK DELA!

1. maj — praznik in dan OF bomo Vevčani počastili s kulturnim programom 26. aprila ob 19. uri v kulturnem domu Vevče. Po proslavi se bomo poveselili ob zvokih reproducirane glasbe v papirniški restavraciji. Na 1. maja jutraj pa bomo po budnici naših godbenikov krenili tja na bližnji zeleni grič, na Pečarja. Tradicionalno prvomajsko praznovanje in srečanje na Pečarju bo tudi letos organizirala konferenca osnovnih organizacij sindikata Papirnice Vevče pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta in izvršnega sveta občine Moste-Polje. Tako ostaja spomin na tiste dni, ko je bilo prvomajsko proslavljanje tod lahko le ilegalno, vedno bolj živ

Gibanje proizvodnje v mesecu februarju in marcu 1983

TOZD TEHNIČNI PAPIR

	Doseženo			Indeks doseganja plana		
	II. 83	III. 83	φ I.—III. 83	Plan 1983 φ mes.	II. 83	III. 83
1. Proizvodnja:						
Papir skupaj ton:	2.861	2.901	2.805	2.732	105	106
— od tega klas. pap.	1.419	1.602	1.150	1.599	89	100
— od tega prem. pap.	1.442	1.299	1.305	1.133	127	115
Lesovina ton	296	412	360	417	71	123
2. Izvoz ton:	1.368	2.117	1.474	1.417	97	149

3. Izkoriščenje zmogljivosti papirnih strojev (v %)

	II. 83	III. 83	φ I.—III. 83	φ 1.82	Plan 1983
II. PS	96,0	96,8	94,5	93,0	92,2
III. PS	96,3	95,0	93,4	92,1	91,8
IV. PS	95,7	94,1	92,3	91,7	88,6
PS skupaj:	96,0	95,3	93,4	92,6	90,9

4. Izmet v %:

	II. 83	φ I.—II. 83	φ 1. 1982	Plan 1983
Klasični papirji	14,5	13,9	12,1	13,1
Premazani papirji	16,7	18,8	21,2	

Dosežena proizvodnja papirja je bila v mesecu februarju in marcu nad planirano, presežen pa je bil tudi trimesečni proizvodni plan za 3 %. Za 4 % je bil presežen tudi plan izvoza in to kljub znatno večjim obvezam v primerjavi z letom 1982. Večja proizvodnja je bila predvsem odraz boljše izkoriščenosti papirnih strojev glede na plan, ki predvideva precej nižjo stopnjo izkoriščenja zaradi predvidenih remontov ter večje proizvodnje premazanih papirjev. Proizvodni program je bil izvozno usmerjen in je zato obsegal predvsem kulerje, ofset papirje in ciklostil, proizvodnja tapetnih papirjev za domači trg je bila skoraj opuščena. Manjša proizvodnja tapetnih papirjev se je odražala tudi na proizvodnji domače lesovine, ki zato ni dosegla planirane višine.

TOZD GRAFIČNI PAPIR

	Doseženo			Indeks doseganja plana		
	II. 83	III. 83	φ I.—III. 83	Plan 1983 φ mes.	II. 83	III. 83
1. Proizvodnja:						
Papir ton	3.212	3.339	3.357	3.040	106	110
2. Izvoz ton	627	1.107	762	1.500	42	74
3. Izkoriščenje zmogljivosti V. PS:						
Stopnja v %:	91,1	89,7	86,9	82,9		

	II. 83	φ I.—II. 83	φ 1. 1982	Plan 1983
4. Izmet v %:	16,8	15,8	10,5	15,1

Tudi proizvodnja papirja na V. PS je v mesecih februarju in marcu presegla planirano količino, le izvoz je zaradi premajhnega povpraševanja po kvalitetah, ki jih izdelujemo na tem stroju, dosegel le polovico predvidene količine. Vsekakor bo izpad potrebno nadomestiti v naslednjih mesecih, saj nam naročil sedaj ne primanjkuje. Dobri proizvodni rezultati so bili v največji meri doseženi prav zaradi izpada izvoza, delno pa tudi zaradi manjših zastojev na V. PS.

TOZD VETA

	Doseženo			Indeks doseganja plana		
	II. 83	III. 83	φ I.—III. 83	Plan 1983 φ mes.	II. 83	III. 83
Tapete rolic	230.628	288.518	245.295	291.667	79	99
Lepilo zavrtkov	5.460	10.840	10.820	16.667	33	65

Proizvodnja tapet je bila v mesecu februarju nižja od planirane zaradi priprave na novo kolekcijo, v mesecu marcu pa zaradi remontov na treh tiskarskih strojih. Zaradi pomanjkanja uvoženih komponent za sestavo lepila tudi ta proizvodnja ni dosegla pričakovane.

Ob starih še nove zvrsti prodaje v tujino in blagovne menjave za čim boljšo uvozno oskrbo

Že nekaj časa za naše glasilo nisem napisal prispevka, iz katerega bi lahko razbrali, na kakšen način smo se ta čas oskrbovali z osnovnimi materiali iz uvoza.

Od novega leta dalje se je oskrba iz uvoza res malo izboljšala, čeprav položaj še zdaleč ni rožnat. K izboljšanju pa so pripomogli predvsem ukrepi, ki smo jih sprejeli in izvajali sicer že od lanske jeseni dalje, vendar so se prvi pomembnejši rezultati pokazali šele sedaj. Pri tem mislim predvsem na nove zvrsti naše blagovne menjave z nekaterimi partnerji, kot npr. kompenzacijske posle s Poljsko, maloobmejni promet z Italijo in kooperacijsko pogodbo s tovarno OBIR.

Spremenil se je tudi naš delež od ustvarjenih deviznih prilivov in to kar občutno od »nedoumljivih« 24 na 56 %. V isti »sapi« moram takoj dodati, da pa smo občutno znižali delež našega klasičnega izvoza, od katerega se nam obračunava takšen odstotek. Verjetno je najbolj primerno, da malo obširneje obrazložim potek teh novih poslov in kakšne posledice prinaša ta preokret v našem izvozu ter kakšne so potem možnosti uvozne oskrbe.

Kompenzacija s Poljsko — papir za celulozo

Že od lanske pomladi smo si prizadevali spremeniti naš nekdanji izvoz papirja na Poljsko v kompenzacijski posel — menjavo teh količin papirja za vrednostno enako količino sulfatne beljene celuloze iglavcev iz njihove nove tovarne v Kwidzynu (okrog 80 km jugozahodno od Gdanska). V času do konca oktobra smo vendarle uspeli pod okriljem SOZD urediti pogodbo, s sistem plačil in potrebna soglasja za kompenzacijski posel. Obenem pa je tudi nova tovarna celuloze prebrodila precej začetnih težav, posebej glede kvalitete.

Se nekaj drugih jugoslovanskih izvoznikov je »planilo« po tej celulozi in sicer predvsem izvozniki cigaret. Tobačne tovarne so bile namreč zainteresirane, da si z nabavo te celuloze za večje zagotovijo ustrezen papir za cigaretno embalažo. Na žalost (po stari navadi) jugoslovanska stran pri prodajalcu celuloze ni nastopila enotno, tako, da so naše nabavne cene celuloze ugodnejše od tistih, za katere so se sporazumeli izvozniki cigaret. Ni treba posebej naglašati, da bo ta razlika oplazila tudi našo tovarno, ko bo treba poračunati dobave papirja za dobavljeno celulozo. Iz naše kompenzacije smo doslej prejeli skupaj 1.860 ton, od drugih pa še nadaljnjih 1970 ton celuloze.

Naš kompenzacijski posel je sklenjen tudi za dober del tega leta, tako da hujših zadreg pri zagotovitvi sulfatnih iglavcev ne bi smelo več biti, seveda pod pogojem, da bomo pravočasno dobavili dogovorjene količine papirjev.

Se enkrat poudarjam, da ta vrsta menjave pomeni razpolaganje z ustvarjenim prillivom, katerega seveda takoj v kompenzaciji obrnemo za plačilo celuloze v razmerju 1 : 1.

Maloobmejni promet z Italijo

Marsikomu naša odločitev za preokret dotlej velikega klasičnega izvoza v Italijo v maloobmejni menjavo po tržaškem sporazumu ni šla v račun. Dobave so namreč kar dobro potekale, cene niti niso bile tako slabe, upoštevajoč, da so bile cene papirja na svetovnem trgu že takrat na »dnu« krivulje, ki vsakih 3—4 leta prizadene papirno in celulozno industrijo.

Vključitev v ta sistem menjave terja štiri partnerje in sicer: — proizvajalca v Jugoslaviji, ki se včlani v ustrezno skupnost (Vevče),

— pooblaščenega izvoznika — uvoznika v obmejnem področju (Export Nova Gorica, Jauran Sezana itd.),

— italijanskega uvoznika — izvoznika iz obmejnega področja (Trst, Gorica),

— končnega potrošnika — kupca v Italiji oz. pri uvozu blaga za Vevče je to italijanski proizvajalec ustreznega materiala.

V bistvu je šlo za to, da večino naših nekdanjih kupcev združimo pri primerni firmi iz Trsta, ki bi s svojo finančno močjo, solidarnostjo in strokovnostjo dela le-tem kupcem zadostna zagotovila, da bodo pošiljke papirja iz Vevče na najustreznejši način še naprej dobivali. Seveda je vključitev dveh novih posrednikov in upoštevanje domačin finančnih prilik v Italiji terjalo od nas ustrezne žrtve, saj kupci niso bili pripravljeni niti delno nositi dodatnih stroškov, ki nastajajo pri tej vrsti menjave. Za njih so morale cene ostati na prejšnjem nivoju. Zaradi tega smo bili prisiljeni znižati izvozne cene kupcu v Trstu, le-ta pa jih je s svojimi stroški dvignil na višino naših nekdanjih direktnih cen.

Vseeno pa je takšna oblika za nas še vedno ugodna, še posebej, če pomislimo na možnost oskrbe z materiali iz Italije. Če upoštevamo, da se od takšnih prilivov odbije doslej le 3 % za skupne potrebe in da smo cene npr. znižali za 10 %, nam še vedno ostane na razpolago 87 %, kar je gotovo več od 56 %. Težava je le v tem, da mora biti potlej uvoženo blago italijanskega izvora, vendar smo že našli dovolj primernih materialov (sint. veziv, karbonat, premazne kemikalije), ki jih že s pridom uporabljamo v naši proizvodnji. Pri tej menjavi po tržaškem sporazumu je še ena težava in sicer velik časovni razmak med izvršenim izvozom ter koriščenjem ustreznega priliva za naš uvoz. Menjava po goriškem sporazumu takega zamika ne pozna, vendar je treba s kupcem doseči sporazum o financiranju italijanskega prometnega davka, ki ga mora po tem sporazumu takoj plačati, kar pa znaša dodatnih 2,5 % v našo škodo.

Mislil pa, da smo najhujše »čakalno« obdobje že prebrodili; skrbeti moramo le, da bo izvoz potekal normalno, v enakomernih časovnih razdobjih, tako da bo vedno zagotovljen dotok novih prilivov.

Kooperacija s tovarno OBIR

Konec leta 1982 je po dobrih 18 mesecih kooperacijska pogodba med SOZD Slovenije papir in tovarno OBIR vendarle dobila vse republiške in zvezne »blagoslove«. Tovarna OBIR lahko po tej pogodbi — za obdobje 10 let — oskrbuje članice SOZD z reprodukcijskim materialom, predvsem s celulozo v tolikšni vrednosti, kolikor članice SOZD tovarni OBIR izvozijo svojih proizvodov (razen celuloze). Skupna vrednost menjave (1 : 1) v obeh smeri znaša 21 milijard šilingov, vendar so deleži te menjave v prvih letih občutno nižji od desetine te vrednosti. Za leto 1983 presega ta znesek le za okrog

60 milijonov šilingov vrednost celuloze, ki jo bo v tem letu proizvedla tovarna OBIR.

Seveda pa zadeva ni tako enostavna, da bi samo v tej novi obliki naše zunanje trgovinske menjave iskali eno rešitev. Predvsem je potrebno poiskati primerna tržišča, kamor naj bi potem OBIR naprej prodal naše papirje, saj je znano, da Avstrija ne potrebuje uvoženega papirja in ogromen delež lastne proizvodnje prav tako izvozi. Tudi vsaka država ni primerna za nadaljnji izvoz, saj so nekatere carinske omejitve drugačne za Avstrijo in spet drugačne za Jugoslavijo.

Naprej pa je treba poskrbeti za enakomeren odjem celuloze iz OBIRJA, Sele potem bi lahko začeli izkoriščati uvozne ugodnosti za ostale materiale. Zaenkrat je Narodna banka dovolila le uvoz repromaterialov, za nas najbolj kritičnih in vabljenih rezervnih delov pa še ne. Pri uvozu ni pomembno poreklo blaga. Pa še eno potencialno ugodnost »skriva« v sebi ta pogodba; kooperacijska pogodba pomeni obenem tudi režimsko pravico (npr. blagovni ali devizni kontingent), tako, da praktično za uvoz (po overjenem seznamu materialov) ni nobenih omejitev, razen vsakoletnega celotnega obsega te menjave.

Tudi pri tej obliki izvoza ne gre vse kot po maslu. Doslej nam je uspelo toliko poslov obrniti v to smer, da smo lahko uvozili že 2.100 ton celuloze, ob tem pa smo kupili še 500 ton celuloze od »navadnih« prilivov, tj. od 56 % in še grafičarji so nam dali okrog 1.300 ton obirske celuloze (iz kredita).

3 × 1 : 1, pa vseeno premalo

Pri teh novih oblikah izvoza bi človek skoraj verjel, da smo že iz najhujših zadreg. Seveda še zdaleč nismo. Minimalno potrebujemo za uvozno oskrbo v tem letu okrog 16 mio dolarjev. Za odplačilo starih dolgov pa še dobre 3 mio dolarjev za PS 5, enak znesek za lanskoletni avstrijski kredit za uvoz celuloze, brez katerega bi se v oktobru proizvodnja ustavila in še 500.000 dolarjev na račun terminalske nakupa, s katerim smo zamašili julijsko »celulozno« luknjo.

Za ta odplačila pa moramo seveda zbrati »prave« devize, tj. tiste iz 56 %. Nekaj možnosti imamo še pri združevanju z domačimi partnerji, čeprav ostaja tudi fond papirja za te aranžmaje že izredno velik, saj še vseh obvez do grafičarjev (za pomoč iz avstrijskega kredita, za katerega so nam dobavili celulozo konec lanskega leta in letos januarja) nismo docela poravnali.

Skratka, izvoz moramo vsekakor precej povečati in ga obenem pravilno usmerjevati, da bomo zanj dobili čimvečjo protivrednost — bodisi v repromaterialu ali v devizah.

Predpisi, ki se bodo med letom verjetno še (prevečkrat) spremenili, nam gotovo ne bodo lajšali težav.

Največ lahko in tudi bomo morali storiti kar sami.

Marjan Kopecky

V začetku marca je bila v naši tapetni trgovini razprodaja rolic tapet iz poskusnih tiskov. Ugoden nakup so izkoristili številni kupci in v nekaj dneh pokupili vse

Vtisi s predstavitve kolekcije **veta** 83-84

Predstavitvi nove kolekcije tapet so prisostvovali tudi predstavniki vseh TOZD in DSSS naše delovne organizacije; v imenu DO je številne goste — največje kupce naših tapet pozdravil inž. Dušan Kogej

Buba in Slavko, predstavnika Šumadije Beograd, Ružica pa iz groistične trgovske hiše Papir Beograd

Kompletna ekipa Astre iz Ljubljane. Miro Murovec (skrajno levo) je kot kupec naših tapet prisoten že od vsega začetka proizvodnje. Tako je lahko vseh deset let spremljal tok razvoja tozda Veta. Njegovo mnenje smo prepisali iz knjige vtisov o kolekciji: »Rezultati, ki so bili doseženi v desetletnem obdobju, so toliko več vredni, ker so se vseške tapete afirmirale popolnoma na domačem trgu in si utirajo pot tudi na tuja tržišča. Vsi ti rezultati so nedvomno plod resnega trdega dela kolektiva TOZD Veta kot ostalih vevških papirničarjev, ki vedo kaj hočejo. Kolektivu želim tudi vnaprej uspešno delo v proizvodnji in prodaji doma in na tujem«

Veliko pohval je bilo izrečenih na račun naše stalne, enotne politike nastopa na tržišču, sploh pa je bila naša nova kolekcija sprejeta z odobravanjem in lahko rečemo veseljem nad vzorci v katalogu

V novih prostorih ateljeja so se 24. februarja zbrali največji jugoslovanski kupci tapet na poslovnem posvetovanju, ki je bilo organizirano ob 10-letnici izdelave zidnih tapet na Vevčah in ob predstavitvi naše nove kolekcije tapet VETA 83-84. Številne goste — predstavnike glavnih jugoslovanskih trgovskih hiš, ki kupujejo naše tapete, je v imenu delovne organizacije pozdravil Dušan Kogej, v imenu temeljne organizacije VETA pa jim je dobrodošlico zaželel Ivo Bogovič.

Navdušenje nad novimi predstavitvenimi prostori je bilo očitno, prav tako pa tudi navdušenje ob pogledu v nov katalog vzorcev tapet. Pripomba je le bila, da bi bili kupci še bolj zadovoljni, če bi vsi vzorci iz kataloga bili tekom dveh let, kolikor traja kolekcija, tudi res na zalogi in bi jih bilo možno dobiti.

V drugem delu posvetovanja, ki je bilo organizirano v prostorih hotela Park na Bledu, smo kupcem na to pripombo odgovorili, da se bo za vsa velika naročila to gotovo zgodilo. Tako je v uvodnem delu zagotavljal vodja prodaje tapet Lado Vračko.

Razprava za »okroglo mizo« je bila silno živahna. Veliko pohval je bilo izraženih na račun ponudbe novih — schaum tapet, katere so že nekaj časa napovedovali drugi jugoslovanski proizvajalci, a je ostalo le pri besedah. V nasprotju s tem pa smo Vevčani brez kakšnega posebnega propagiranja čisto tiho uvrstili to novo vrsto tapet v svojo kolekcijo. Izbor vzorcev se jim je zdel v obširnem katalogu zelo velik in pretehtano izbran; za vsakega posebej so zatrjevali, kako je čudovit. Za nekatere okuse je manjkalo morda še kak posebno korajžno živahen vzorec. Naročila so bila že prvi dan številna in po vtisih s tega srečanja sodeč bo prodaja tekla v redu.

V razpravi so se kupci dotaknili tudi problema nianse pri tapetah iz posameznih izdelav. Nismo jim razlagali tega, da je žal tudi osnovni papir za tapete izdelan v različnih niansah in da je potem nemogoče pri potisku doseči popolnoma isto nianso pri vsaki izdelavi. Temu se skušamo izogniti deloma tako, da rolamo zvitke papirja po vrstnem redu, kar nam omogoči, da v prvem, petem in tudi še v desetem kartonu ni možna različna niansa, do stotega kartona pa je že lahko. Kartoni so zato oštevilčeni in če bi bilo več reda na malo-prodajnih policah in v grosističnih skladiščih, od koder naj bi se kartoni odvažali v prodajo po vrstnem redu, bi tudi pri samih kupcih ne prišlo do tega, da dobijo iste tapete v več barvnih niansah.

Pripomba je tudi bila, da so naše rollice glede na višino nekaterih stropov, ki so nad 250 cm, prekratke; ob takšni višini stropa se namreč izteče naša rollica, ki je dolga 10,05 m, le trikrat, štirikrat pa le v primeru, če ni raporta vzorca. Ker pa je ta dolžina enaka dolžini »Evropa role« in ker so tudi naše naprave nastavljene na to dimenzijo, bomo ostali kar še naprej pri klasični dolžini rollice.

Izražena je bila tudi želja po dva do trikratni dolžini rollic.

Idejo kupcev, da bi bilo dobro izdelati poseben katalog z efekti za gradbenike, so v TOZD VETA že praktično uporabili.

Oznake in številke na posameznih rollicah bo treba izboljšati, ker so slabo vidne.

Predlog je tudi bil, da naj bi prodajalne imele v trgovini kupcem na vpogled na steni dvometrski vzorce, tiste, ki so seveda na zalogi in jih je možno kupiti. Vzorec se tako bolje vidi, odpadlo bi negodovanje ob prodajalcem »tega pa nimamo«, v katalogu pa seveda je in kupci ne bi trgali posameznih vzorcev iz kataloga.

S strani zagrebške Kemoboj je bila izražena želja po enotnem (Nadaljevanje na 4. strani)

Danilo Čuvalo, direktor prodaje zagrebške Kemikalije

Najvišje zastopstvo Astre, Sloge Zagreb in Jugotekstila

Srečko in Bojana iz blagovnice Kemometal Nova Gorica sta zapisala v knjigo: »Pohvaliti vas morava za izredno dobro sestavljeno kolekcijo zidnih tapet, saj meniva, da so za vsak okus. Še bolj pa sva ob njej impresionirana, ker ste jo uspeli predstaviti v okusno in lepo urejenem ateljeju, zato še enkrat iskrene čestitke«

»Novi« Siogaš Ivica Marković v pogovoru s »starim« Slogašem Jekimijom Jankovičem, sedaj predstavnikom Prosvete, ki je dejal, da je letošnja kolekcija VETA tako glede dekoracij barv kot dezenov izredna

Lanskoletni doseženi poslovni uspeh kaže, da smo se na ekonomsko težke in gospodarsko nestabilne razmere dokaj dobro pripravili; vendar doklej še?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Planirana proizvodnja tapet je bila presežena za 13,5%, za 2% pa nižja od lanskoletne, kar je z ozirom na drugo leto kolekcije ugoden proizvodni rezultat. Slabše je bilo z lepilom, ki ga zaradi pomanjkanja ene od uvoženih komponent za sestavo lepila ni bilo mogoče izdelati v lanskoletni oz. planirani višini. Ker je ZSSR v primerjavi z l. 1981 znižala količino uvoza tapet iz Jugoslavije, je bil dosežen tudi nižji izvoz tapet, to pa se je odražalo na slabšem finančnem rezultatu, saj pri izvozu tapet dosegamo znatno višje cene, kot doma. Ker se cene na domačem trgu formirajo ob izidu nove kolekcije, so bile zato cene v l. 1982 nespremenjene. Z izredno naraslimi proizvodnimi stroški tako na domačem trgu nismo krili vseh proizvodnih stroškov; negativnega rezultata nas je rešil izključno izvoz.

Celotni prihodek v vrednosti 305.515 tisoč dinarjev je bil za 11% večji v primerjavi z letom 1981, dohodek pa je zaradi izrednega porasta porabljenih sredstev dosegel le 65% doseženega v l. 1981. Ostanek dohodka je bil preizek, da bi lahko obračunali amortizacijo nad predpisano stopnjo, ki smo jo s planom predvideli. Za sklade je ostalo le 16.162 tisoč din, kar znaša komaj četrtno doseženih skladov v letu 1981.

TOZD BLAGOVNI PROMET

Izpolnitev izvoznih obvez ter oskrba proizvodnje z ustreznimi surovinami in ostalim reproma-

terialom je bila tudi v letu 1982 najtežja problematika tozda Blagovni promet.

Nov devizni zakon, ki je še bolj omejil razpolaganje z ustvarjenimi devizami, je povzročil še večje težave z oskrbo, ki so se posredno odražale tudi na domačem trgu. Za količaja nemoteno oskrbo s potrebnim materialom smo se poleg lastnih deviznih sredstev iz

Poslovni sklad, ki smo ga uspeli formirati, pomeni izredno krepitev materialne osnove dela in predstavlja v strukturi celotnega prihodka 5%. Z njimi bomo povečali možnosti samofinanciranja; glavni namen — zagotavljanje surovin za nemoteno proizvodnjo.

prilivov posluževali terminskega nakupa deviz, združenih deviz s kupci, maloobmejnega prometa z Italijo, kompenzacijskih poslov s Poljsko ter najetega kredita v Avstriji. Posledice tega kredita bomo krepko čutili v letošnjem letu, saj ga bomo morali odplačati z devizami, ustvarjenimi z lastnim izvozom. Tudi oskrba z domačega trga je bila izredno težka, saj je samo tovarna celuloze iz Sremske Mitrovice dobavila pogodbene količine, medtem ko je Krško izpolnil le 33% pogodbenih količin celuloze iglavcev, kar pomeni, da smo bili popolnoma odvisni od uvoza celuloze iglavcev. Izredno kritični mate-

riali so bila tudi klejiva; proizvajalci so zahtevali devizno participacijo, kar pa deviz nismo imeli, so bile dobave ustavljene, oziroma so potekale neredno. Pomagali smo si z uvozom in dinarskim doplačilom.

Izvozili smo 27.593 ton papirja, kar je za 0,7% več kot v letu 1981 in 2% več od pričakovanega izvoza po planu. Po vrednosti je bil izvoz zaradi recesije in nizkih cen na zunanjem trgu nižji v primerjavi z letom 1981 za ca. 12% in 14% nižji od predvidenega po planu.

Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev za uvoz potrebnega materiala smo v zadnjem kvartalu precej izvoza kanalizirali preko maloobmejnega prometa z Italijo in povečali izvoz na Poljsko v okviru kompenzacijske pogodbe. Pri realizaciji izvoza smo se soočali z vrsto objektivnih in subjektivnih težav. Neredna in dostikrat neustrezna oskrba s surovinami je povzročala težave v proizvodnji pri doseganju kvalitete in izpolnjevanju dobavnih rokov, kar je imelo za posledico izpad nekaterih tržišč. Zaradi povečane dinarske stimulacije ob devalvaciji dinarja smo pospeševali izvoz v razvite evropske države in prav tu smo naleteli na

Akumulacija v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi za lanko leto v Papirnici Vevče 9,29%; to je 3,79% nad slovenskim poprečjem naše panoge.

največ težav zaradi neustrezne kvalitete.

Tapete smo izvažali predvsem v ZSSR, vendar je bila izvozna količina zaradi manjšega povpraševanja znatno manjša kot leta 1981, v zahodnoevropske države pa zaradi velike ponudbe cenejših tapet tamkajšnjih proizvajalcev ni bilo mogoče prodreti.

Možnosti prodaje papirja na domačem trgu so bile velike, vendar zaradi visokega izvoza količinsko omejene. Največ smo prodali izvoznih ostankov in slabo izpadlih izvoznih izdelav, zato pa nismo mogli vselej dosegati cen, ki bi jih lahko, če bi izdelovali po naročilih domačih kup-

cev. Tudi s prodajo tapet na domačem trgu ni bilo problemov, saj povpraševanju nismo mogli slediti; problem so bile nizke cene tapet, s katerimi nismo pokrivali vseh proizvodnih stroškov.

Podobna problematika tozda Blagovni promet se v letu 1983 še nadaljuje in zaostreje, saj ne vemo, če bomo kos izredno visokim izvoznim obvezam, ki so predpogoj za normalno obratovanje in za pokrivanje naših treh glavnih deviznih obveznosti: vračilo terminskega nakupa, odplačilo kredita avstrijske banke in odplačilo anuitet za peti papirni stroj.

Milena Avbelj

V modrem salonu, kjer je bila postavljena razstava del naših likovnikov — samorastnikov, je bilo izrečenih nešteto pohvalnih besed

Vtisi s predstavitve kolekcije veta 83-84

(Nadaljevanje s 3. strani)

Jugoslovanskem katalogu; neka-ko tako si je njihova trgovina zamislila prodajo tapet vseh jugoslovanskih proizvajalcev preko njihove grosistične hiše. Nam to prav gotovo ni v interesu, saj

smo veliko truda vložili v svojo blagovno znamko VETA, je pa tudi nemogoče predvideti, da bi se kdaj lahko vsi jugoslovanski kupci enotno odločili za izbor vzorcev. Predstavnik Kemoboje je tudi izjavil, da je v vevški ko-

lekciji tapet največji izbor kvalitnih vzorcev.

Naša ocena s posvetovanja je bila, da bi v tem trenutku, ko imajo nekateri drugi proizvajalci probleme z repromaterialom, predvsem s papirjem, ob želji trga po čim večjih količinah novih tapet, lahko vse prodali. Žal pa do zaključka redakcije vloga za nove cene tapet na zveznem nivoju še ni bila obravnavana, stare cene pa so tekom dveh let, kar se niso spremenile, padle pod nivo vseh proizvodnih stroškov, ki skokovito naraščajo. Poleg tega stare cene tapet sploh niso več uporabne, saj smo zamenjali več kot 70% kolekcije in lahko kolekcijo VETA 83-84 smatramo za nov proizvod. Žal jugoslovanski birokracijski mlin, ki istočasno zagotavlja, da je temeljna pravica delavcev v združenem delu, da vplivajo na dohodek in njegovo razporejanje, se pravi s tem tudi na cene, melje silno počasi. Zato ostajajo naše nove tapete na zalogi v skladiščih, čeprav bi jih lahko že s polno paro prodajali, kot sveže, tople žemljice.

Seveda moramo pripomniti, da predvidevanja dobre prodaje veljajo le za čas prvega navdušenja, močno pa se bojimo, da kasneje, ko bomo osrečeni še dodatno z raznimi povišanji datjavami za stanarine, komunalne storitve in vse drugo, utegne prodaja nazadovati, saj je tapeta eden tistih proizvodov, ki se mu najlaže odrečemo.

Bojazen pri kupcih je bila tudi glede novih pogojev plačevanja, ki jih bo maloprodaja težko vzdržala za proizvode, kot so tapete, za katere je znano, da so v poprečju 36 dni na zalogi. Zaradi novih zaostrenih kreditnih pogojev bank bomo tudi mi prisiljeni povečati obrestno mero na 30%, kar se za področje prodaje papirja že uporablja, za tapetno prodajo pa po mnenju kupcev to ne bi bilo sprejemljivo. Tapeta je proizvod, ki se ne obrača tako hitro; koeficient obračanja 10 do-

sežejo le zelo dobre firme, na dobrih prodajnih mestih. Če bi zaostri plačilne pogoje, obstaja nevarnost, da bo marsikatera maloprodaja tapete izključila iz svojega asortimenta ali lepše — iz prodajne ponudbe.

Ker je bil v času predstavitve kolekcije tapet VETA 83-84 v Papirnici Vevče na obisku gospod Tale Buling, predstavnik firme International Marketing iz ZDA, s katero smo se že pogovarjali o možnostih plasmaja naših rolic tapet skupno s fototapetami na ameriško tržišče, smo ga ob tej priložnosti zaprosili, da nam bi osvetlil določene navade Američanov glede uporabe tapet. Gospod Tale Buling je bil namreč prijetno presenečen nad našim načinom predstavljanja kolekcij, samo kolekcijo pa je pohvalil kot dobro kolekcijo evropskega tipa.

Združene države Amerike praktično nimajo svoje lastne proizvodnje tapet, dasiravno le te kar veliko uporabljajo. Okusi Američanov so silno različni, kar ni nič čudnega, saj to opažamo tudi v majhni Jugoslaviji, zato bo šele po določenem času možno izkristalizirati kupne navade posameznih področij. Vendar pa z 80% prevladujejo pri njih plastične tapete in, kar je za praktične Američane najvažnejše, biti morajo predpremazane, to je, imeti morajo na hrbtini strani že nanešeno lepilo. Ne glede na to, da naše tapete nimajo nobene od teh lastnosti, je bil gospod Tale mnenja, da je v preostalih 20 odstotkih še vedno možno najti prostor oziroma možnosti za plasm naših tapet, takšnih, kakršne pač so. To izjavo je lahko dal na osnovi predhodnih raziskav tržišča, ki so bile opravljene na podlagi naše ponudbe in predhodno poslanega še nekompletne kataloga VETA 83-84. Povedal je tudi, da bi se v primeru, če bi bile naše tapete še predpremazane, cena zanje močno dvignila, tako pa so uvrščene nekoliko nižje na lestvici v primerjavi

z ostalimi na njihovem tržišču. Kljub temu pa je za nas to še vedno ugodna cena, saj gre za konvertibilen izvoz, ki je za našo tovarno, za TOZD Veta pa še posebej, zelo pomemben.

Po dogovoru smo v ZDA že poslali poskusno količino (nekaj tisoč rolic) tapet ob enem s fototapetami, ki so 9. aprila prispele na cilj. Po prvih sporočilih za prodajo te količine ne bo nobenih posebnih prodajnih problemov. Medtem pa smo prejeli sporočilo, da se kupci v Texasu zanimajo za večje količine v drugem polletju, vendar ta posel še ne more biti tako hitro izpeljan, da bi ga že sedaj lahko kar potrdili.

Ne glede na te uspehe v ZDA pa tečejo vzporedno intenzivni razgovori z dosedanjimi sovjetskimi partnerji, ki nam za leto 1983 sicer niso dali posebnih obetov, v zadnjem času pa so rezultati razgovorov precej napredovali in sicer glede določenih količin. Ki sicer niso tako velike kot v preteklih letih, pa vendar za nas dovolj pomembne, toliko, da nas tudi eventualni izpad domačega trga ne bi smel presenetiti. Z ozirom na naša prizadevanja za vključevanje tapet na konvertibilna in domača tržišča lahko predvidevamo, da bo planirana proizvodnja premajhna. Če bodo vsa prodajna prizadevanja uspešna, se bo v trenutku treba organizirati tako, da bomo zadoštili povpraševanju doma in na tujem. To pa pomeni, da moramo hiteti razmišljati o posodobitvi tapetnega strojnega parka, vsaj tako, kot razmišljajo in delajo drugi konkurenčni proizvajalci, saj bo le na ta način možno držati korak s kvaliteto na zahodu in zadovoljiti želje kupcev, domačih in tujih.

Geslo Vevčanov: BITI VEDNO KORAK PRED DRUGIMI, PROIZVAJATI TISTO, ČESAR DRUGI SE NE ZNAJO ALI NE MOREJO (in prav bi bilo, da tega sami ne bi pozabljali), naj bi veljalo tudi za tapete.

Iz razgovorov strnila Vida B.

V informacijo, če morda še ne veste, kako narašča prodaja fototapet na domačem tržišču, o kateri ne govorimo dosti:

1979 od avg. dalje	1980	1981	1982	1983 do aprila
3043 kom.	2992 kom.	8529 kom.	26.446 kom.	17.586 kom.

Poleg tega pa nam je lani prodaja fototapet v Rusijo, Češko, Avstrijo, Madžarsko in nekaj v Bolgarijo prinesla ca. 720.000 dolarjev.

V letu 1982 je znašal čisti ostanek dohodka od fototapet okoli 150 milijonov dinarjev.

Ob kozarčku je seveda razgovor s pomočnikom generalnega direktorja delovne organizacije Kemikalija Zagreb tov. Antunom Gluhakom, dipl. oec., lažje stekel. Izredno pohvalno se je izrazil o novi kolekciji tapet in o okolju, v katerem je bila predstavljena (atelje). Njihova želja je, postati največji kupec naših tapet v Jugoslaviji. Tudi na področju prodaje papirja bi se želeli v večji meri vključiti. Izražene želje pa bo trenutno zelo težko uresničiti zaradi pomanjkanja blaga na eni strani in organizacijskih nedorečenosti DO Kemikalija na drugi strani (I. Furlan)

Pregledali smo sindikalno delo v preteklem letu in si zadali smernice za letošnje obdobje

»DELAJCI ŽELIMO TUDI DEJANSKO ODLOČATI O REZULTATIH NAŠEGA DELA.« je v svojem poročilu dejal predsednik konference OOOZ tov. Polde Trtnik; njegovo poročilo objavljamo v celoti.

»Preteklo je leto dni, kar smo se zbrali v takšnem sestavu in naredili obračun dela za preteklo obdobje in prav je, da to opravimo tudi letos, morda še malce obširneje, saj so se tudi naloge sindikalnih aktivistov namnožile. Na devetih rednih, dveh izrednih in eni razširjeni seji konference smo v letu 1982 obravnavali najrazličnejše problematiko, s katero se srečujemo delavci v združenem delu.

Predmet naših razpravljanj so bila praktično vsa področja našega delovanja, od socialnih, gospodarskih, nagrajevalnih in drugih problemov. Redno smo obravnavali tudi vse kadrovske zadeve, saj je prav v preteklem letu bilo nekaj pomembnejših

liki pritiski, isto pa se dogaja ob raznih zamrznitvah cen naših izdelkov, kar predstavlja grobo teptanje temeljne pravice delavcev v združenem delu, da sami odločajo o ustvarjanju prihodka in dohodka, katerega element — morda celo temeljni — je tudi cena. Srečali smo se zopet z načelnimi deklaracijami — spet — temeljni pravici delavcev v združenem delu, da razpolagajo z devizami, ki jih ustvarjajo z izvozom bodisi izdelkov, bodisi storitev. Groba resničnost je, da nam je od našega izvoza ostajalo komajda četrtno ali morda nekoliko več od neposredno ustvarjenih deviz, ostanek pa se je nekontrolirano prelil v nekatere skupne potrebe in dolgove, o katerih mi delavci v združenem delu zagotovo nismo odločali, smo pa plačniki grehov, ki so jih zakrivali drugi. Če že ne drugega, spremenimo vsaj temeljno parolo, da bomo vedeli, pri čem smo. Se vedno pravice do us-

boljše delo. V preteklem letu smo kljub težavam in domala nemogočim odstotkom razpolaganja z deviznim prilivom skorajda nemoteno poslovali, dosegli verjetno svoj izvozni višek in bo v letošnjem letu uspeh, če bomo lanske količinski izvoz uspeli ponoviti. Na povečanje lahko računajo le največji optimisti. Toda ta povečanja, kakor že omenjeno, pa vplivajo na najrazličnejše rasti, med drugim tudi na osebne dohodke, ki pa še kako vplivajo na počutje delavcev, na produktivnost, se pravi na učinke njihovega dela in s tem ustvarjanje prihodka in dohodka. Zatorej bi najtovrstne omejitve bile pripravljene vedno na večno proklamirano načelo odločanja v bazi, pa bi bilo negodovanj veliko manj, pa zato več razumevanja in več gospodarnejšega dela. Najbrž bi bili taki rezultati celotnega gospodarjenja nekoliko ali mnogo boljši. Pa smo prav v tem času priča nesamoupravnemu znižanju osebnih dohodkov delavcev zaradi povečanja stopenj samoupravnih interesnih skupnosti brez kakršnekoli pravilne družbeno izpeljane akcije. Načelo: preidimo od besed do dejanj in njegova uresničitev naj bi torej bila temeljna usmeritev delovanja osnovnih organizacij sindikata v bodoče.

Če se ustavimo na naši zadnji največji akciji »ZAKLJUČNI RAČUNI«, lahko rečemo, da smo jo uspešno izvedli in sicer v več delih; po osnovnih organizacijah, na konferenci sindikata in na delnih zbiorih delovnih ljudi smo najprej obravnavali proizvodno problematiko in proizvodne rezultate že januarja, finančne rezultate pa bomo obravnavali prihodnji teden. Gradiiva, ki so jih delavci prejeli, so bila pripravljena zgoščeno, v kratki in delavcu razumljivi obliki. Žalostno pa je le to, da te pomembne informacije zbledijo, ker jih vedno in vedno večkrat spremlja še cel kup razno raznih samoupravnih sporazumov, ki jih je pač treba potrditi, saj, če se delavci odločijo za nesprejem katerega izmed njih po svoji zdravi logiki in osnovni pravici, sledi novo prepričevanje, dokler stvar ni prisiljeno potrjena. In včasih gredo tako sredstva delavcev tudi za name-ne, ki niso ne koristni, ne potrebni, še posebno ne v današnjem, ekonomsko ne preveč kristalnem času.

Veliko skrb smo posvetili varstvu pri delu, preventivnemu in kurativnemu zdravstvenemu varstvu, prehrani med delom ter socialni problematiki zaposlenih delavcev. Ne bi rekli, da smo idealno rešili vse probleme in prav bi bilo, da se v razpravi oblikujejo smernice za bodoče sindikalno delovanje na tem področju. Vemo, da še vedno ni rešen problem najbolj pravilnih meril za določitev letnih dopustov in da je ta naloga že v teku. Veliko dela nas čaka pri razvidu del in nalog, pri čemer je sodelovanje sindikata velikega pomena.

Uspešno smo izvedli tudi več krvodajalskih akcij in tudi v bodoče se bomo na tem humanem področju trudili.

Intenzivno smo sodelovali na sejah komisije za družbeni standard tako pri reševanju stanovanjske problematike, letovanja in drugega. Še vedno pa nismo uspeli odpraviti nočnih vrst pri vpisovanju za letovanje in prav bi bilo, da se tudi tega problema frontalno lotimo.

Pregledati bo treba ponovno točkovni sistem za pridobitev stanovanjske pravice in ga še izpopolniti, kljub temu, da v Papirnici Vevče to področje zelo dobro rešujemo. Prizadevati bi si morali v večji meri tudi s stanovanjsko kategorijo pridobiti delavce, ki gravitirajo na to področje in s tem še zmanjšati fluktuacijo, kar ima za posledico tudi boljše delo.

V lanskem letu smo tudi takorekoč prvič presegli egoistično miselnost in na dobro pretehtane predloge sindikata podelili ob 140-letnici naše delovne organizacije priznanja delavcem za prizadevno dolgoletno delo in s tem za doprinos k našemu razvoju.

Zanimiva je tudi stalna skrb za bivše člane našega združenega dela, ki združujejo delo sedaj doma, torej za naše upokojece.

Sportna dejavnost, ki je tudi v domeni sindikalnega delovanja, je kar lepo razvita ob strokovnem sodelovanju referenta za šport in rekreacijo, prizadevati pa si moramo, da bi v športno-rekreativno dejavnost pritegnili še večji krog delavk in delavcev, saj vemo, da je v današnjem nezdravem načinu življenja rekreacija nujna, kajti le zdrav delavec lahko dela, razmišlja in samoupravlja.

Tudi kulturna dejavnost je med vevškimi papirničarji bogata. O tem bomo več slišali v poročilu kulturne komisije, je pa tudi naša sindikalna naloga, da jo podpiramo in razvijamo. Miselnost, da v zaostrenih pogojih gospodarjenja lahko skoparimo pri kulturi, je napačna. Prav v najtežjih časih je bila ravno kultura tista, ki je dvigovala zavest in polet širokih množic.

Gotovo je še več področij, kjer je bila prisotna sindikalna miselnost, delo in pomoč, s katero smo dosegli visok nivo bodisi na informativnem, izobraževalnem, tehnološkem, ekonomskem, razvojno-investicijskem in na vsem samoupravljalnem področju, ki pa je, kot ugotavljamo, še vedno preveč deklarativno. Zato, ponovno ponavljam, bo treba preiti — oprostite obrabljeni frazi — od besed k dejanjem. Če bi delavci že doslej imeli neposreden vpliv tudi na investicije, bi teh bilo veliko manj neproduktivnih, neplansko izvedenih in tudi gospodarstvo ne bi bilo tako globoko osiromašeno.

Želim, da me v razpravi dopolnite, čeprav z današnjo razpravo ne bomo rešili vse problematike, ki se ni nakopičila le v preteklem mandatnem obdobju, želimo pa, da dejansko odločamo o svojem delu in naših rezultatih,

o razporejanju našega dohodka in ga usmerimo v dejansko dogovorjene, usmerjene, predvsem pa potrebne namene, ne pa v nekontrolirano trošenje brez možnosti soodločanja.

In če bomo v sindikatih to dosegli, potem bomo resnično največja zveza delovnih ljudi za delovne ljudi, za boljše delo.

Namestnik predsednika konference OOOZ tov. Ostoja Mataruga je podal začitane smernice za delo konference sindikata v letošnjem letu:

Pri našem delu v prihodnjem obdobju nas bodo spremljale sprejete naloge 10. kongresa ZS Slovenije, resolucija 9. kongresa ZS Jugoslavije, usmeritve kongresov Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije ter aktualne družbenoekonomske razmere v državi.

— Prizadevali si bomo v polni meri doseči, da bomo delavci gospodarji svojega dela in rezultatov,

— da bomo dosegli večje uveljavljanje sistema delitve po delu,

— da bomo pri združevanju dela in sredstev učinkovitejši,

— da bomo dosegli čim boljše proizvodne in izvozne rezultate ter pravilno stimulacijo zanje,

— odločali o svojem razvoju,

— da bomo zagotavljali zdrave, varne in humane delovne in življenjske razmere,

— pospeševali izobraževanje in inventivno dejavnost,

— nadaljevali s prizadevanji za čim boljše obveščanje delavcev,

— gojili in pospeševali kulturno in športno dejavnost ter humane akcije,

— sodelovali v kadrovski politiki,

— in ker še vedno delegatski sistem ni tak, kot bi moral biti, posvetili skrb temu in izobraževanju delegatov.

Prisotnost sindikata naj se čuti na vseh ravneh delavčevega dela in življenja.

Konferenca si bo še naprej prizadevala za usklajevanje stališč in mnenj posameznih IO z namenom enotnega nastopa znotraj in zunaj naše delovne organizacije.

Oblika internih priznanj naj bi postala vsakoletna tradicija podeljevanja priznanj zaslužnim delavcem

Komisija za odlikovanja in priznanja je imela v tem času 4 redne seje.

Na sejah smo obravnavali predloge kandidatov za interna tovarniška priznanja ob 140-letnici obstoja Papirnice Vevče.

Ob proslavi je bilo tako podeljeno dolgoletnim in zaslužnim delavcem 31 internih priznanj.

Obravnavali smo 3 predloge za državna priznanja in odlikovanja naših delavcev, ki nam jih je

posredovala kadrovska komisija pri krajevni skupnosti Vevče-Zg. Kašelj.

Med ostalim smo obravnavali tudi predlog za podelitev srebrnega znaka ZSS.

V prihodnje namerava komisija vsako leto v sodelovanju z IO OOOZ podeliti 15–20 internih priznanj na osnovi pravilnika in kriterijev, ki jih je komisija izdelala in so jih IO potrdili.

Miljenko Rigler

kadrovskih sprememb. Na skoraj vsakem sestanku pa je bila najpomembnejša tema — pogoji gospodarjenja in s tem pridobivanja dohodka ter njegova delitev, ki je še zelo daleč od samoupravne, saj jo krojijo v večji meri vsi drugi, najmanj pa delavci, ki ustvarjajo dohodek. V proizvodnem procesu smo se v lanskem letu soočili z velikimi problemi okrog nabave surovin, tako domačih kot tistih, ki jih na našem jugoslovanskem trgu za papirno industrijo ni možno dobiti in smo jih prisiljeni uvažati. Letos je gospodarska situacija še bolj zaostrena, kar pomeni, da težav v proizvodnji ne bo manj in srečali se bomo še z dodatnimi problemi.

V razpravah je bilo velikokrat poudarjeno, da se z razraščanjem administriranja oziroma birokracije, ki nam jo predpisuje družba, pospešeno oddaljujemo od samoupravljanja, kar je tudi razlog za politično indolentnost, nesklepčnost na različnih samoupravnih organih in pomanjkanje razprave o problemih, ki nas vsakodnevno tarejo. Ljudje namreč ne žele niti prisostvovati niti razpravljati o domnevnih samoupravnih odločitvah, ki so bile odločene že nekeje druge in ki jih največkrat spremljajo še prikrite ali neprikrite grožnje, da je določeno stvar pač treba izpeljati, za kar se izvajajo razni pritiski na direktorje, sekretarje ipd., s čemer pa v bistvu negiramo samoupravljanje, ga zaviramo, namesto da bi ga poglobljali, kakor je bilo neštetokrat izrečeno na najrazličnejših kongresih, ki jih v preteklem letu ni manjkalo. Sindikati, ne le v temeljnih organizacijah, temveč tudi v regijskih, republiških in zveznih sestavah, vse preveč predstavljajo ponavljalce že določenih dejstev in stališč, premalo pa upoštevajo iniciativo baze.

Spoznanja o nezmoglosti odločanja so bila na primer zlasti prisotna ob glasovanju za prispevek Poti spominov in tovarništva; odločitve so spremljali ve-

tvarjenih deviz niso selektivno urejene.

Tudi na področju delitve osebnih dohodkov smo stalno priča nekakšnim »dogovorom«, ki pa zagotovo niso spočeti pri delavcih v tovarnah. Kako uresničiti načelo plačila po delu, ko stalno uvajamo neke omejitve tako za rast osebnih dohodkov, ki je pri jugoslovanski stopnji — čeprav le tisti uradno priznani — potrebna, kakor tudi za razpore, obenem pa v tovrstnih deklaracijah slišimo grmenje proti uravnilovki. Pišemo, oziroma bolje, dobivamo programe o problematiki mladih, nezaposlenih, po drugi strani pa dobivamo dogovore ali kar ukaze o možni rasti števila zaposlenih.

Zadrževani smo na področju investiranja in tako ne moremo odpirati novih delovnih mest. Povečali naj bi produktivnost, kar pomeni ob prejšnjem dejstvu višek delavcev, obenem pa bi morali pripravljati pogoje za vrnitev zdorcev v naše združeno delo itd. Z nesistemskimi pristopi ne bomo rešili problematike na prav nobenem področju. Bo že res treba dati možnost odločanja združenemu delu, da bo samo odločalo o investiranju, če ima za to sredstva, o cenah njegovih izdelkov, če jih je trg voljan plačati itd., ter ukiniti nekakšno lažno socialo, ki samo pači dejansko stanje in ob vseh dosežkih ukrepov tepe le pridne. Kdor ni nič izvažal, pa bo letos morda le mrvico, bo priden, ker je ustvaril 100% izvoz, kdor je bil lansko leto priden, kot na primer naša papirnica in letos ne bo uspel narediti vrtoglavega napredka, pa bo kaznovan tako pri rasti osebnih dohodkov, kakor tudi verjetno pri ostalih elementih, ki zadovoljujejo potrebe delavcev.

Zahtevamo, da se tako za rast dohodka, kakor tudi pri razpolaganju z ustvarjenimi devizami najdejo ustreznostne merila, selektivnejša, da ne bodo pri množici ukrepov vrženi vsi v isti koš, saj to ni nobena stimulacija za

Ob tapetnem prazniku smo si lahko 3. in 4. marca novo kolekcijo in obnovljene prostore ateljeja, opremljene z veliko mero okusa, domišljije in funkcionalnosti, ogledali vsi delavci vevške papirnice

Osnova naše aktivnosti so naloge 3. konference slovenskih sindikatov

Člani komisije za življenjske in delovne razmere pri konferenci sindikata smo v letu 1982 imeli tri seje. Problematika, ki je bila obravnavana na sejah komisije, se je nanašala v prvi vrsti na področje nudenja pomoči delavcem pri letovanju, pomoči za letovanje otrok ter obravnavala individualne primere dodelitve denarnih oz. materialnih pomoči.

Na predlog IO OOZS in zdravstvene službe smo obravnavali vrsto predlogov o dodelitvi pomoči za letovanje tistim delavcem, ki stroškov letovanja niso zmogli. Na tak način je v letu 1982 letovalo 18 naših delavcev; stroški letovanja so bili pokriti v višini 50 %. Solidarnost vevških papirničarjev in sindikalnih delavcev se je še posebno izkazala pri obravnavi pomoči našemu delavcu iz TOZD Tehnični papir tov. Vodniku, ki je v Papirnici Vevče zaposlen več kot 26 let, a živi v

izredno težkih zdravstvenih, socialnih in stanovanjskih razmerah v napol porušeni leseni hiši, ki je od DO oddaljena ca. 15 do 20 km. Tov. Vodniku in njegovi družini je bila v letu 1982 dodeljena materialna pomoč v znesku 3.000 din, v teku pa je nakup hišice Ječovica.

Obravnavane so bile prošnje mater samohranilk, dvema pa je bila izplačana tudi enkratna denarna pomoč v znesku 5.000 din.

Na pobudo članov komisije so bili obravnavani tudi obiski pri bolnih sodelavcih, za katere člani menijo, da se le-ti obiskujejo po posameznih TOZD in DSSS različno. Vsekakor bi morali biti kritični obiskovanja bolnikov za vse delavce v DO Papirnica Vevče enotni.

Predmet obravnave so bile tudi individualne prošnje posameznih delavcev; le-te pa so se nanašale na stanovanjsko proble-

matiko, varstvo otrok in socialno problematiko posameznikov. Ostalih področij, kot je prehrana, letovanje in drugo, nismo obravnavali, ker so ta predmet stalnih obravnav članov IO OOZS, konference sindikata in komisije za družbeni standard.

S problematiko alkoholizma, ki je že dlje časa prisotna tudi v naši DO, smo v mesecu decembru 1982 seznanili vodilne in vodstvene delavce in ob tem v dogovoru z zdravstveno službo in varstva pri delu pripravili strokovno predavanje na temo »Boj proti alkoholizmu«. Podobna predavanja pa načrtujemo tudi za člane IO OOZS in člane konference sindikata.

Nadaljnja aktivnost dela naše komisije izhaja iz nalog III. konference Zveze sindikatov Slovenije pri uresničevanju socialne politike, ki so bile opredeljene tudi na 10. kongresu ZSS. Še posebno skrb bo potrebno nameniti prav področju spremljanja življenjskega standarda zaposlenih delavcev oz. njihove socialne varnosti.

V času, ko se življenjski standard nenehno znižuje, bo urejanje področja socialne politike v DO izredno pomembno, predvsem pa nudenje socialne pomoči tistim delavcem, ki so te pomoči upravičeno potrebni. Sicer pa smo letošnje leto ob razporejanju čistega dohodka za leto 1983 namenili za to znatno več sredstev, kot v preteklih letih.

Glede na dosedanje delo naše komisije in sodelovanje tako z IO OOZS kot konferenco sindikata pri izvajanju solidarnosti na ravni DO menimo, da bomo področje načrtovane aktivnosti uspešno reševali tudi v bodoče.

Joža Razdevšek

Komisija za življenjske in delovne razmere delavcev opravlja pomembno sindikalno delo; poročilo bere Pavla Jagodič

DELEGATI POROČAJO

Našim trem delegatom v delavskem svetu SOZD se izteka mandat

Z 8. redne seje delavskega sveta SOZD Slovenija papir poroča EDO UČAKAR:

— Dne 14. februarja je bila v prostorih SOZD Slovenija papir 8. redna seja delavskega sveta. DS je na seji imenoval za 4-letno mandatno obdobje tov. Gasprič Zdenka za člana poslovnega odbora za področje razvoja in planiranja ter tov. Milana Suštarja za člana poslovnega odbora za področje kadrovskih in splošnih zadev. Za področje finančnih zadev in blagovnega prometa pa je DS ponovno razpisal dela in naloge ter v ta namen ponovno imenoval razpisno komisijo.

— Tov. Marolt je podal pojasnila o kooperacijski pogodbi, ki je bila sklenjena med SOZD Slovenija papir in tovarno celuloze Obir za obdobje desetih let. Obir bo dobavljal surovine in repromaterial delovnim organizacijam v okviru SOZD, te pa mu bodo v enaki vrednosti dobavljale papir, ki ga bo Obir plasiral na konvertibilnem tržišču. Promet se bo opravljal brez plačil v obe smeri, obračun pa se bo vršil v avstrijskih šilingih na pariteti YUGOMEJA.

— Pod posebno točko so bile podane osnovne določbe zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju.

— DS SOZD je zaradi poteka mandata dosedanjim članom DS razpisal volitve delegatov v DS SOZD Slovenija papir, enako tudi za člane komisije samoupravne delavske kontrole. Mandat bo dosedanjim članom potekel v juniju, zato morajo biti volitve izvedene najkasneje do konca aprila 1983. DS je v ta namen imenoval volilno komisijo. Sprejet je bil tudi sklep, da naj

koordinacijski odbor sindikata SOZD v istem roku evidentira člane in namestnike izvršilnih organov DS SOZD in sicer iz vsake DO članice SOZD po enega člana in namestnika.

— Podani so bili glavni razlogi, ki pogojujejo potrebo po spremembah in dopolnitvah SS o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci združenih DO in delovne skupnosti SOZD Slovenija papir. Spremembe se nanašajo predvsem na dopolnjeno organizacijo delovne skupnosti skupnih služb SOZD Slovenija papir in na uvedbo poslovnega odbora kot kolegijskega poslovnega organa. Spremembe in dopolnitve bomo sprejemali delavci na zborih delavcev temeljnih in delovnih organizacij združenih v SOZD ter delavci DSSS SOZD Slovenija papir.

— Tov. Kamenko, direktor DO KNEŽEVAC, je seznanil člane DS o vseh težavah, s katerimi ima opravka ta DO pri organiziranju in zbiranju starega papirja v republiki Srbiji. Za reševanje te problematike naj bi se sklical sestanek vseh prizadetih, za kar je zadolžen tov. Varšek, predsednik KPO SOZD Slovenija papir.

VRSTA PREDLOGOV PODRAŽITEV

S 23. seje zbora uporabnikov komunalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje poroča JOŽICA RAZDEVŠEK:

Delegati zbora uporabnikov skupščine komunalne skupnosti so na svoji 23. seji v mesecu marcu razpravljali o vrsti predlogov

podražitev tako mestnega potniškega prometa, toplotnega ogrevanja, oskrbe s plinom iz omrežja, vode, kanalizacije, odvoza smeti in odpadkov, storitev TOZD Žale, najemnine živilskega trga, pokopališč, parkirišč, dimnikarskih in drugih storitev.

Cepav so bili nekateri programi posameznih področij dobro pripravljeni ter dopolnjeni z analizami cen Zavoda za družbeno planiranje, se delegati s predloženimi podražitvami, ki so največkrat presegale 50 % povečanje, nismo strinjali.

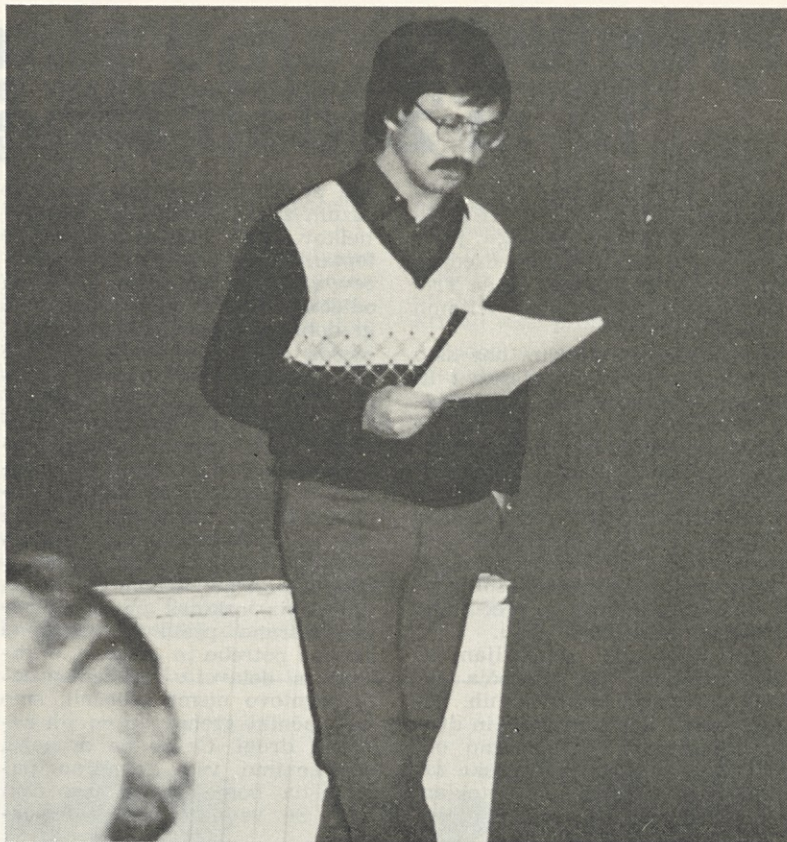
Na osnovi dolgotrajne razprave smo se delegati za večino predlogov povečanja cen odločili tako, da bomo soglašali s cenami, ki jih bo predlagal Zavod za družbeno planiranje, potrdila pa skupnost za cene.

Opomba uredništva

S 1. aprilom so v Ljubljani pričele veljati nove cene za vodo, ki se je podražila za 34 %, kanalizacija za 42 % in odvoz smeti za 45 %, kar je znatno nižje od predlagane podražitve. Cene obrtnih storitev pa so se povečale za 20 %. Ker je nekaj podražitev s področja pristojnosti komunalne skupnosti že znanih, lahko pričakujemo, da bodo nove cene preostalih podražitev povečane za precej nižji odstotek od predlaganega.

Zadnje besede o novih cenah bo seveda izrekel Svet mestne skupnosti za cene v Ljubljani.

Lahko ostaneš nepremagan, samo ne spuščaj se v boj, v katerem zmaga ni odvisna od tebe.

Boris Vrščaj

Pripraviti program aktivnosti, ki bodo delegate spodbudile za samoupravno delovanje

Komisija za uresničevanje in razvoj samoupravljanja si je prizadevala za uveljavljanje in razvoj smoupravnih družbenih odnosov v DO, za samoupravljanje delavca, utrjevanje njegovega družbenega in materialnega položaja.

Moto, ki je povezoval in združeval angažiranost in napore članov komisije v tem preteklem obdobju, je osvoboditev dela in njegovega nosilca, to je delavca, od obstoječega stanja, ki ga izriva od odločanja, tudi v stvarih, na katere je najtesneje in usodno vezano njegovo delo, socialna varnost, osebni in skupni razvoj v socialistični družbi.

Na nas vseh je, da se zoperstavimo poskusom podcenjevanja in razvrednotenja samoupravljanja in pridobitev naše socialistične revolucije in naše poti v socializem.

Delegatska razmerja pri nas še niso razvita tako, kot bi bilo potrebno; zato moramo ugotoviti stanje in pripraviti program aktivnosti, s katerimi bomo spodbudili delegate, to je delavce — sindikaliste v združenem delu, ki se ne udeležujejo sej zborov delavcev, delavskih svetov in drugih organov samoupravljanja. Delavska kontrola tudi še ni zaživela tako, kot bi morala. Delegati se bodo pač morali vseh zborov polnoštevilno udeleževati in plodno samoupravljalško razpravljati in odločati v svojem in v imenu tistih, ki so jih izbrali, da jih zastopajo; le tako se bo samoupravljanje res razvijalo. Opo-

zarjali smo, da je aktivnost pri urejanju delitve osebnih dohodkov po delu v zaostanku. Zato pri tej delitvi, ki jo izvajamo sedaj, ni stimulacije za perspektivno in gospodarno delo. Že dolgo govorimo o cenjenem ne-proizvodnem delu in sedaj je čas, da se ocenitve uskladijo v prid proizvodnje. S tem bo tudi odpadla ugotovitev, da mlad in sposoben kader migrira v boljše plačano, lažje in ne tako odgovorno delo.

Komisija za uresničevanje in razvoj samoupravljanja se ponovno obrača na komisijo za ocenitev in kadrovanje v proizvodnji in skupnih službah, naj bolje oceni delo kvalificiranega proizvajalca glede na kvalificirane režijske delavce. Te ocenitve so se žal v neuresničevanju samoupravljanja in v pripogrožilih sindikata izrodile in se niso nikjer bistveno premaknile na bolje.

Tudi iz pobude družbenega pravobranilca nam je ostala v spominu kritika kvalifikacijske strukture v naši DO. S časom se bo tudi zasedenost z nekvificiranimi kadri spremenila, saj se pojavljajo mladi visokokvalificirani strokovnjaki, ki že trkajo na naša vrata, ker ostajajo nezaposleni in breme nam vsem. Sedaj, v času javne razprave o zaključnem računu, moramo skleniti in tudi izvesti, da bomo več naredili za delo, za uresničevanje in razvoj samoupravljanja v naši sredini in si tako pridobili bolj stabilen položaj.

Boris Vrščaj

Bliža se občinski praznik

Bliža se 27. april, dan, ko smo ga zaradi zgodovinskih odločitev rajonskega komiteja KPS za Polje na ta dan leta 1941 sprejeli za praznik občine Ljubljana Moste-Polje. Rajonski komite je tedaj sklenil, naj se vsi njegovi člani umaknejo v čim globljo ilegalo in z uresničitvijo tega sklepa se je dejansko začel oborožen boj proti okupatorju.

Kako bomo letos praznovali občinski praznik?

Pripravljalni odbor je po vsestranski oceni razmer in možnosti izoblikoval izhodišča in organizacijo letošnjega praznika.

Osrednja proslava bo v ponedeljek, 25. aprila, ob 18. uri v KD Španski borci. V kulturnem delu programa bodo sodelovali domači izvajalci, med njimi tudi Mešani pevski zbor Vevče. Slavnostni go-

vornik bo predsednik občinske konference socialistične zveze Aleš Kardelj. Na proslavi bodo podeljena občinska priznanja in nagrade, srebrni znak Osvobodilne fronte in priznanje Inovator 83.

Ob osrednji proslavi pa potekajo ves mesec april še številne športne prireditve, posvečene 40-letnici AVNOJ in SKOJ oziroma 40-letnici graditve ljudske oblasti.

Pripravljalni odbor poziva in vabi vsa društva, šole, delovne organizacije in krajevne skupnosti, da se z organiziranjem raznih športnih in kulturnih prireditev vključijo v praznovanje občinskega praznika, praznika Osvobodilne fronte in prvega maja.

Slavko Gerlica

Kultura je neodtujljiva dobrina vsakega naroda

Kulturno življenje delavcev sodi tudi med osnovne dejavnosti sindikata. Za uresničitev različnih oblik kulturnega delovanja delavcev je pri konferenci komisija za kulturo, ki jo sestavljajo odbori in skupine naslednjih dejavnosti: glasbena dejavnost, ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti, knjižničarstvo, posredovanje vstopnic, organizacija in izvedba psov in prireditve, likovna dejavnost, skupina za propagando.

V tehnično in organizacijsko izvedbo teh dejavnosti je vključenih 40 članov sindikata. Ti člani izhajajo iz vseh osnovnih organizacij, tako da je resnično delo komisije pri konferenci odraz želja in potreb po kulturnem življenju vseh osnovnih organizacij.

Vse te skupine so imele finančno ovrednoten letni načrt dela in vse delo komisije oz. odborov izhaja iz tega letnega načrta dela.

Izvrševanje načrta pa je potekalo takole:

Glasbena dejavnost

Osnovna naloga je bila nadaljnje delo mešanega pevskega zbora, ki je bilo v preteklem letu nadvse uspešno. Zbor je imel 12 nastopov, od tega 2 celovečerna koncerta in sicer v kulturnem domu Španski borci in v kulturnem domu Vevče.

Sodeloval je na reviji pevskega zbora občine Moste-Polje, na pevskem taboru v Stični, v programih na proslavah ali prireditvah z drugimi skupinami in sicer ob podelitvi srebrnega sindikalnega znaka, za občinski praznik Moste-Polje, na proslavi 1. maja in OF na Vevčah, proslavi 1. maja in OF na Prulah, proslavi 140-letnice Papirnice Vevče, prireditvi obč. sindikata »Delavec-delavcu«, prireditvi obč. Rdečega križa in ob slovenskem kulturnem prazniku na Vevčah skupno z zborom Metalke Ljubljana.

Pri odboru za glasbeno dejavnost nam je v prejšnjem letu uspelo zbrati skupino igralcev na ljudske instrumente, ki jo sestavlja 9 članov in se bodo v najkrajšem času predstavili javnosti.

Ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti

Organizirani so bili štirje ogledi in sicer:

19. 6. 1982 Celje—Areh—Osankarica z ogledom zaporov in mučilnice Celjski Pisker ter ogledom tovarne Zreče Unior. Ogleda se je udeležilo 51 članov.

9. 10. 1982 Gonars—Oglej—Gradež, ogled spomenika padlih v I. svetovni vojni in kostnice umrlih internirancev II. svetovne vojne. Udeležilo se ga je 49 članov.

16., 17. 10. 1982 in 23., 24. 10. 1982, dvakrat dvodnevni ogled znamenitosti Sarajeva in Dubrovnika z ogledom Baščaršije v Sarajevu, doline Neretve, spominskega parka ob legendarnem mostu čez Neretvo, starega dela mesta Mostarja in Dubrovnika z znamenitostmi republike Libertas. Udeleženci — 140 jih je bilo — so prispevali polovico stroškov.

Knjižničarstvo

Knjižnica razpolaga s 3560 knjigami ter s strokovnimi in poljudnoznanstvenimi revijami: Naš dom, Naša žena, Moj mali svet, Obzornik, Otrok in družina, Življenje in tehnika ter Sodobnost. Vpisanih je 70 članov, ki so si v letu 1982 izposodili 1075 knjig. Z ozirom na preteklo leto s 26 člani in 100 izposojenimi knjigami je to že velik uspeh dela knjižnice, z ozirom na število zaposlenih pa še vedno premajhen.

Zbiramo tudi člane Prešernove družbe, katerih članstvo pa je v upadanju; od 40 v letu 1981 jih je v letu 1982 bilo le 30.

Posredovanje vstopnic

V letu 1982 je bil organiziran ogled naslednjih prireditve:

Poletni festival v Križankah (od 21. 6. 82 do 31. 8. 82) — razdeljenih 218 vstopnic

Gvinejska folklor (2. 4. 1982) — 30 vstopnic

»Revija Jadrana« v Hali Tivoli (Nela Eržišnik, Jaka Šraufciger in pevci — 15. 10. 1982) — 60 vstopnic

Organiziran je tudi obisk ljubljanskih gledališč in opere; od septembra 1982 do januarja 1983 smo razdelili vstopnice:

— Opera 132

— Drama 17

in Mestno gledališče 172.

Za zgoraj omenjene prireditve ljubljanskih gledališč je denarno prispevala tudi delovna organizacija.

Samo posredovali pa smo vstopnice za Praško drsalno revijo — 51 vstopnic (28. 12. in 29. 12. 1982) in

Moskovski cirkus — 77 vstopnic (9. 12. do 21. 12. 1982)

delno sodelovali s svojimi eksponati na razstavi za predkongresno dejavnost v domu Španski borci,

delno sodelovali s svojimi deli na razstavi za predkongresno dejavnost v Klubu delegatov Ljubljana,

udeležili so se likovne razstave ob občinskem prazniku občine Grosuplje,

postavili razstavo v avli kulturnega doma Vevče ob gostovanju likovnikov Nikola Tesla iz Zagreba, ob razstavi grafik J. Bernika in F. Pava ob 140-letnici Papirnice Vevče;

dva člana likovne skupine sta se udeležila likovne kolonije v Savudriji in eksponate, narejene v koloniji, razstavljala v avli Kliničnega centra v Ljubljani.

Propaganda

Člani te skupine so pripravili scene za vse prireditve, ki so bile v kulturnem domu Vevče. Posebno pa so bili uspešni pri scenah ob prireditvi ob 140-letnici Papirnice Vevče in osrednje proslave v letnem kopališču Vevče.

Naš akcijski program dela za leto 1982 smo v celoti izvedli. Uspeli smo vključiti tudi nove člane v komisijo za kulturo, tako da ima sedaj vsak član samo eno zadolžitev in ne po več, kot leto prej.

AKCIJSKI NAČRT DELA ZA LETO 1983 pa obsega pri glasbeni dejavnosti 3 celovečerna samostojne koncerte pevskega zbora Vevče, en koncert z gostovanjem, skupni koncert z zborom Metalke, sodelovanje na občinski reviji pevskega zbora, udeležbo na pevskem taboru Šentvid pri Stični, sodelovanje na prireditvi ob priliki srečanja kulturnih društev iz zamejstva ter sodelovanje na vseh proslavah in prireditvah Papirnice Vevče in krajevne skupnosti.

Skupina igralcev na ljudske instrumente bo poskušala vključiti še neodkrita talente, z glasbenim večerom pa se bodo predstavili širšemu občinstvu.

V mesecu maju in oktobru bomo organizirali ogled zgodovinskih znamenitosti.

Z nakupom novih knjig bomo povečali knjižni fond in tako lahko ponudili članom pri izposojanju večjo izbiro. Z raznimi oblikami dela knjižnice bomo skušali razširiti zanimanje za branje knjige in s tem pridobiti nove člane; enako tudi za pridobivanje novih članov Prešernove družbe.

Tudi v bodoče bomo obdržali konto vstopnice za Mestno gledališče, Dramo in Opero ter posredovali vstopnice z minimalnim lastnim prispevkom za kulturne prireditve v Ljubljani.

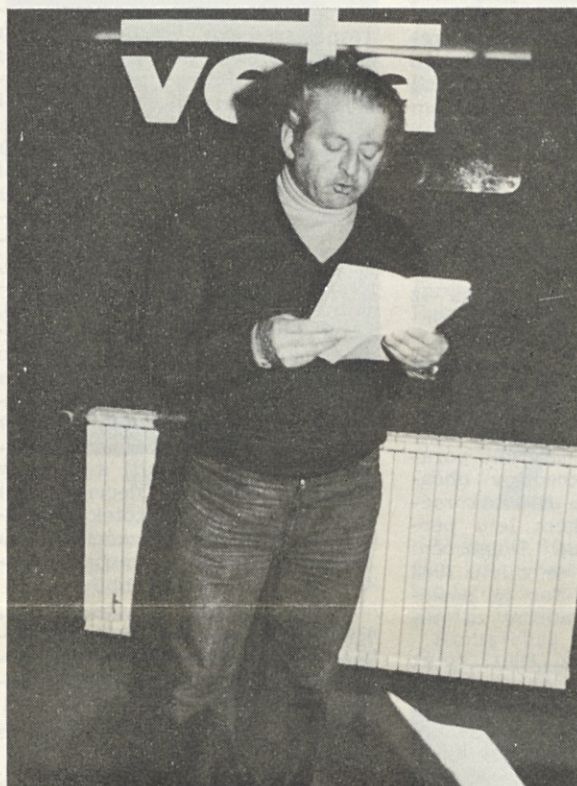
Skupina za izvedbo proslav in prireditve načrtuje v letu 1983 15 prireditve. Največ jih bo v spomladanskih mesecih z uvedbo večkega kulturnega tedna, v katerem bi bila vsak dan ena prireditev. Nekaj prireditve, posebno ob zgodovinskih in spominskih dnevih, načrtujemo skupno s kulturno komisijo pri KS Vevče-Zg. Kašelj.

Likovna skupina predvideva 4 lastne razstave, ki sovpadajo v program proslav in prireditve, ki bodo v KD Vevče. Z dvema razstavama bodo gostovali v Zagrebu v galeriji Nikola Tesla in v galeriji Mladost. Pripravili bodo tudi eno razstavo gostujočih umetnikov v avli KD Vevče.

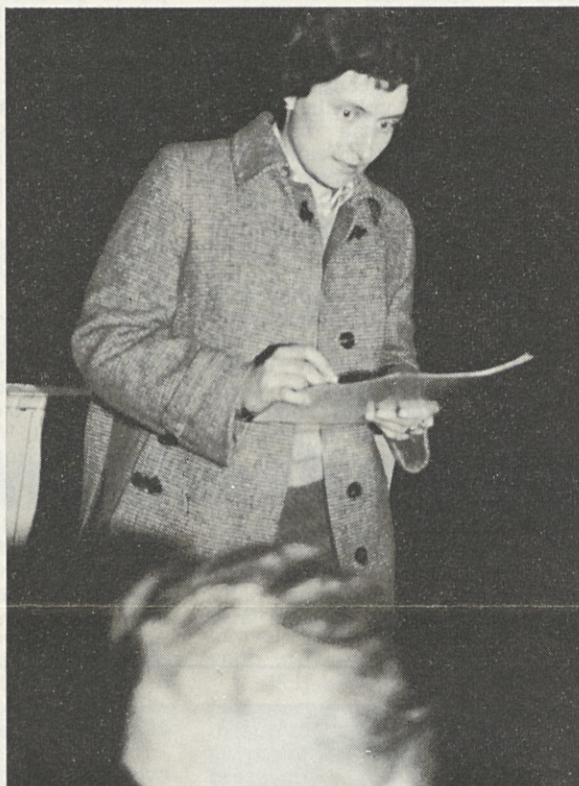
Skupina za propagando bo pripravila scene, lepake in vabila za vse prireditve, ki se bodo odvijale v našem kulturnem domu.

Literarna dejavnost pa je povsem nova naloga v letošnjem programu dela kulturne komisije. Evidentirali bomo vse, ki so se že predstavili v vezani besedi ali prozi v našem glasilu »Naše delo«. Sestavili bi radi recitacijsko skupino, ki bi na naših proslavah in prireditvah sodelovala z recitali ali povezovanjem.

Nace Zajec

Nace Zajec

Finančno poročilo konference sindikata je posredovala blagajničarka Sonja Ilovor

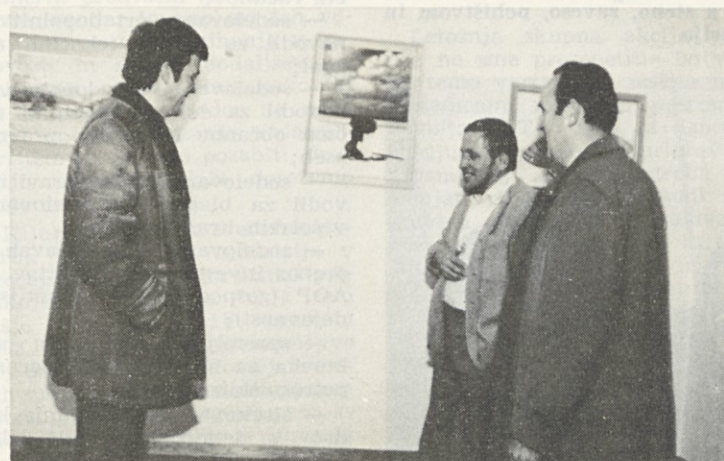
DIAT

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav — s kratico DIATI — je izvolilo nov izvršni odbor; za predsednika je bil predlagan Stane Antončič, za tajnika pa Andrej Zapušek. Glavna naloga društva je pri članih kolektiva delovne organizacije spodbuditi zanimanje za večjo inventivno dejavnost. V ta namen bo društvo organiziralo več srečanj in strokovnih posvetovanj ter izmenjave z drugimi sorodnimi organizacijami. V akcijski program, ki so sga za letos začrtali, so vnesli tudi določilo o izobraževanju na raznih seminarjih, večje sodelovanje inovatorjev na ravni SOZD, planirali dve ekskurziji za člane in sicer v tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj Krško in v radeško papirnico zaradi ogleda računalniško vodenega papirnega stroja ter v tovarno celuloze OBIR, organizirali bodo seminar na temo: računalništvo v papirni industriji in obvezali so se, da bodo v vsaki številki našega glasila napisali nekaj o tekočih inovacijah v naši DO, o naših inovatorjih, obveščali o dosežkih inovacij v jugoslovanski papirni industriji in drugih panogah v svetu.

V. B.

Iz knjige vtisov ob razstavi naših likovnikov v modrem salonu novega ateljeja

»Prizadevni in uspešni.«
»Razstava je čudovit prispevek k otvoritvi ateljeja, ki brez nje ne bi bil popoln.«
»Fantje, korajžno naprej.«
»V vsakem združenem delu bi morali podpirati umetnost in prirejati razstave del njihovih članov kolektiva, predvsem pa v prostorih in času, kakršen je ta na Vevčah.«
»Prijetna popestritev sivega vsakdanjika.«
»Zelo solidna dela, ki olupajo prostor in bistrijo duha.«
»Vaše delo je dokaz, da potrebujete stalne prostore za svoje delo in njegovo predstavitev. Upamo, da bomo skupaj to dosegli.«
»Razveseljivo je dejstvo, da smo pričali novo odkritemu likovnemu umetniku, članu našega kolektiva.«
»Zelo lepo!«

Ob ogledu ateljeja so si razstavne prostore ogledali tudi nekateri kupci papirja; na fotografiji Ivo Drenovec in Viktor Korenjak iz Mladinske knjige

Organizacija in izvedba proslav in prireditve

Organizacijsko je odbor sodeloval pri naslednjih prireditvah:

Slovenski kulturni praznik s koncertom treh pevskega zbora — zboroma iz Gabrovke in domačim pevskim zborom.

Recital v počastitev dneva OF in 1. maja, na katerem so sodelovali domači pevski zbor in recitatorji dramske skupine Veriga, Vevče;

Izvedba prireditve ob priliki 140-letnice Papirnice Vevče in krajevnega praznika KS Vevče-Zg. Kašelj;

sodelovanje s kulturno komisijo KS Vevče-Zg. Kašelj, pri izvedbi proslave dneva republike 29. novembra;

Prireditev dedka Mraza z gostovanjem Mestnega lutkovnega gledališča in Pionirskega doma.

V letošnjem letu je izvedel praznovanje slovenskega kulturnega praznika — Prešernov dan s pevskim koncertom zbora Metalke in domačega pevskega zbora.

Likovna dejavnost

Skupino sestavljajo slikarji samorastniki — člani naših sindikalnih organizacij, ki so v letu 1981 samostojno razstavljali ali pa sodelovali pri organizaciji razstav drugih umetnikov v našem kulturnem domu:

lastna razstava v Kulturnem domu ob 140-letnici Papirnice Vevče,

razstavljali so v Zagrebu v galeriji Nikola Tesla,

DELEGATI POROČAJO

Banka bo o novostih poslovanja z občani te še bolje obveščala

Poročilo z letnega zbora varčevalcev LB — Gospodarske banke Ljubljana — Ekspozitura Moste, ki je bil 29. marca 1983, je prispeval FRANCI FRAS:

V letošnjem letu je bil zbor varčevalcev v DO »HP Kolin-ska«, kar predstavlja svojevrstno novost: banka naj bi bila neposredno v stiku z varčevalci v združenem delu. Iz vsebine dela zbora bi se osredotočil predvsem na poslovno poročilo za leto 1982 ter na dve področji, in sicer na program dela v letu 1983, ki zadeva izboljšanje kvalitete storitev za občane, ter na oblike pospeševanja poslovanja z občani.

Sredstva občanov so se v letu 1982 nominalno povečala za 38 % in znašajo konec lanskega leta 29.502 milijona dinarjev. Letni načrt povečanja sredstev je tako presežen za 3398 milijonov din ali za 72 %. Vendar pa je 54 % omenjenega nominalnega povečanja nastalo zaradi zmanjšanja tečaja dinarja v primerjavi s tujimi valutami oz. zaradi tečajnih razlik: 26 % povečanja je nastalo zaradi pripisa obresti in le 20 % nominalnega povečanja znaša čisto neto povečanje v lanskem letu. Realno povečanje sredstev občanov za 1.591 milijonov din je izključno rezultat povečanja dinarskih sredstev.

V lanskem letu je bilo zajetih in sistem izplačevanja osebnih dohodkov preko banke ca. 3.000 novih delavcev in sklenili so 32 novih sporazumov z organizacijami združenega dela za prenos osebnih dohodkov na hranilne knjižice in tekoče račune.

Pri kratkoročnih dinarskih sredstvih najbolj izstopajo kratkoročni depoziti občanov, ki so

presegli planirano višino osemkrat. Vzroke je treba iskati v obveznih depozitih občanov SFRJ za prehod preko meje, ki predstavljajo 85 % teh sredstev.

Dolgoročna dinarska sredstva občanov so v letu 1982 porasla za 430 milijonov dinarjev in presegajo planirani porast za 7 % in to izključno na račun povečanja dolgoročnih hranilnih vlog: dolgoročni depoziti občanov pa ne dosegajo planiranega porasta, kar je posledica dolgoročnih depozitov občanov za druge namene, kjer so bili vključeni obvezni depoziti za pridobitev nenamenskega kredita na osnovi prodaje deviz. Po ukinitvi le-teh s 1. 2. 1982 ti depoziti stagnirajo oz. so celo v upadanju. Nenamenska vezava dinarskih sredstev po prvi spremembi obrestnih mer v lanskem letu ni imela za posledico vidnega povečanja varčevanja, na kar je vplivala negativna realna obrestna mera. Po drugi spremembi obrestnih mer s 1. 10. 1982 pa se je zanimanje za namensko varčevanje povečalo, tako, da so dolgoročne hranilne vloge presegle planirani porast za 19 %.

Devizna sredstva občanov so se v lanskem letu nominalno povečala za 50 %; s tem je planirani porast presežen za 19 %. Realno pa so se devizna sredstva v primerjavi z letom 1981 znižala za 2 %, kar pomeni, da je prikazani nominalni porast izključno posledica pripisa obresti in tečajnih razlik. Realni porast deviznih sredstev beležimo le v prvem polletju lanskega leta, od julija dalje pa so devizna sredstva v upadanju. Največji realni padec izkazujejo ravno dogoročna sred-

stva, zlasti dolgoročni devizni depoziti, ki so se v lanskem letu nominalno, kot realno zmanjševali. Tečajne razlike znašajo za leto 1982 kar 4.382 milijonov dinarjev, kar je znatno več, kot smo načrtovali. Na porast tečajnih razlik je vplival poleg devizne deviacije za 20 % še porast konvertibilnih valut, in sicer DM in ASch za 16 %, US \$ za 23 % ter Spr za 10 %.

Vzroki za realno upadanje deviznih sredstev občanov v lanskem letu so na eni strani v manjšem varčevanju, zlasti dolgoročnem, po drugi strani pa so vzroki tudi v namenskem kreditiranju občanov na podlagi prodaje deviz. S 1. julijem lanskega leta pa se je začela tudi pospešena akcija odkupa deviznih sredstev občanov tako za pridobitev kredita, kot tudi razširjene možnosti za pridobitev večjih ugodnosti pri nakupu blaga za devize.

V mesecu oktobru je bil odliv deviznih sredstev občanov največji, kar je posledica pospeševanja dvigovanja deviz občanov zaradi sprejetih ukrepov ZIS za devizno področje. Na večji odliv deviz so vplivali tudi večji nakupi goriva ter nakupi blaga iz konsignacije v jesenskih mesecih.

Kreditni občanov so se povečali v lanskem letu za 21 %; planirano stanje kreditov tako ni doseženo za 15 %. Povečanje kreditov je izključno rezultat porasta dolgoročnih kreditov občanov, medtem ko so se kratkoročni krediti v lanskem letu permanentno zniževali. Dolgoročni krediti občanov so se v letu 1982 povečali za 32 %, kar je posledica povečanja kreditov za po-

speševanje gospodarske dejavnosti in kreditov na podlagi prodaje deviz.

Kreditni za pospeševanje gospodarske dejavnosti zaradi boljših pogojev kreditiranja, ki so začeli veljati v letu 1982, naraščajo vseh 12 mesecev lanskega leta, vendar ne dosegajo planirane višine.

V marcu 1982 je začel veljati spremenjen pravilnik za kredite občanom na podlagi prodaje deviz s tem, da je občan dobil izplačano dinarsko protivrednost prodanih deviz, kredit pa v višini 100 % od dinarske protivrednosti prodanih deviz.

Pri kratkoročnih kreditih občanov so se najbolj znižali kratkoročni krediti obrtnikom za obratna sredstva. Vzroki znižanja so v manjšem povpraševanju po teh kreditih zaradi ostrejših pogojev kreditiranja, ki so začeli veljati v januarju lanskega leta.

Nova uredba o potrošniškem kreditiranju, ki je začela veljati z 31. julijem lanskega leta, je še zmanjšala povpraševanje po kreditih, povečala se je lastna udeležba pri še obstoječih kreditih, ukinitvi pa so se gotovinski krediti za stroške preselitve, poroda, smrti in bolezni. Da se je potrošniško kreditiranje občutno znižalo, dokazuje tudi dejstvo, da so bili odobreni potrošniški krediti preko banke sodeleženi v skupnih kreditih občanom v obdobju januar — julij z 22 %, v obdobju avgust — december pa le s 5 %. Visok odstotek potrošniških kreditov v začetku leta je posledica odobranja kreditov za nakup avtomobilov.

V lanskem letu je bila uvedena kreditna ponudba z uvedbo namenskega varčevanja v konvertibilnih devizah za pridobitev naslednjih kreditov:

- za pospeševanje kmetijske dejavnosti in ribištva,
- za pospeševanje gospodarske dejavnosti in opravljanja svobodnih poklicev,
- za reševanje stanovanjskih potreb občanov.

Varčevalna doba z mesečnimi pologi ali z enkratnim pologom je možna od dveh do desetih in več let, višina posojila pa se giblje od 250 do 750 % vezanega zneska dinarske protivrednosti odkupljenih konvertibilnih deviz in je odvisna od dobe varčevanja.

V cilju izboljšanja kvalitete storitev za občane bo banka izvajala naslednje naloge:

— večja povezanost z Gospodarsko računskim sektorjem. Sektorjem za organizacijo, razvoj in kontrolo poslovanja, Sektorjem za kadrovske, splošne in pravne zadeve v LB Gospodarski banki Ljubljana;

— sodelovanje pri pripravi projekta za izdelavo programa za računalniško obdelavo tekočih računov;

— sodelovanje pri dopolnitvah navodil za delo s tekočimi računi;

— sodelovanje pri dopolnitvah navodil za delo z deviznimi računi občanov in civilno pravnih oseb;

— sodelovanje pri pripravi navodil za blagajniško poslovanje v šolskih hranilnicah;

— sodelovanje pri pripravi za prenos investicijskih kreditov na AOP (gospodarska in kmetijska dejavnost);

— spremljanje izvajanja zahtevka za spremembo programa potrošniških kreditov;

— strokovno usposabljanje kadrov, ki delajo ali ki bodo delali z občani.

Pri pospeševanju poslovanja z občani bo banka izvajala naslednje naloge:

— pospeševanje brezgotovinskega poslovanja s sklepanjem

sporazumov za brezgotovinsko poravnavanje obveznosti z OZD;

— nadaljevanje vključevanja upokojencev, vojaških invalidov in borcev NOB v sistem izplačevanja OD preko banke;

— vključevanje DO in delavcev pri zasebnih obrtnikih v sistem izplačevanja DO preko banke;

— nadaljevanje razvijanja brezgotovinskega poravnavanja obveznosti občanov do združenega dela na podlagi pooblastil banke;

— sodelovanje pri pripravi in izvedbi brezgotovinskega nakazovanja sredstev na tekoče račune občanov s strani zavarovalne skupnosti;

— preusmerjanje izplačevanja osebnih dohodkov iz hranilnih knjižic na tekoče račune;

— sodelovanje pri prehodu na terminalsko obdelavo deviznih računov;

— pospeševanje dolgoročnega deviznega varčevanja z dinarskimi in deviznimi obrestmi;

— sodelovanje pri pospeševanju odkupa deviznih sredstev na menjalnicah;

— področje pospeševanja mladinskega varčevanja.

Zbor varčevalcev, ki je v razpravi dosedanje delo ugodno ocenil, je bil mnenja, da bi bilo potrebno posvetiti še več naporov obveščanju občanov, zlasti kar zadeva novosti v poslovanju z občani. Pri tem naj bi se banka posluževala različnih načinov in sicer od obveščanja preko radia Glas Ljubljane, občinskih in tovarniških glasil ter seveda prenosa informacij preko delegatov, ki naj bi poročali v svojih DO s ciljem, seznaniti občane z možnostmi poslovanja, varčevanja in pogoji kreditiranja.

Odločili smo se, da bomo zaenkrat pričenjali z delom ob šesti uri zjutraj

Tudi po 27. marcu, ko so se po vsej Evropi urni kazalci premaknili za eno uro naprej, pričenjamo večški papirničarji izmensko delo ob 6. uri zjutraj, ob 14. uri in ob 22. uri. Za delavce na dnevni izmeni, ki po pravilniku prihajajo in odhajajo z dela po premakljivem delovnem času, veljajo vsa določila o prihodih, obvezni prisotnosti in odhodu enako kot doslej. Seveda pa prav vsi v resnici vstajamo eno uro prej, kot smo do letošnjega 27. marca. Glede na odločitev delavcev v našem združenem delu je tudi večški vzgojno-varstveni zavod obdržal v svojih enotah nespremenjene ure varstva. Nevšečnosti pa nam povzročajo novi vozniki redi javnih prevoznih sredstev, ki niso ravno usklajeni z našo odločitvijo. Za vsestransko usklajevanje imamo še dober mesec časa, sicer pa smo se o delovnem času že strašno veliko dogovarjali, najsibo na strokovnih posvetih, na sejah samoupravnih organov, po sindikalnih skupinah in še kje. Z ozirom na rezultat ankete, ki smo jo razdelili različnim kategorijam delavcev, od mater z majhnimi otroki, vozačev in drugih, smo se odločili za nespremenjeno uro prihoda na delo, saj se je tako samoupravno odločilo preko 90 % anketiranih delavcev. Ne moremo mimo dejstva, da daje delavcu pravico odločanja o delovnem času zakon o združenem delu. Na humanizacijo dela pa udeleženci včasih kar pozabimo.

Vida B.

Mnenje arhitektke Plehanijeve je bilo, da mora biti kolekcija tapet zahtevna in primerna za vsak povprečen okus. Tapeta je pravi oblikovalski element vsakega prostora in ima velik krog odjemalcev. Žal pa ljudje v glavnem ne znajo izbrati primernih tapet, kajti zanje je potrebna malo višja stanovanjska kultura. Zato pa so fotografije ambientov v katalogu v veliko pomoč

10. marca so se v novih prostorih ateljeja srečali tisti, ki so kakorkoli sodelovali pri novi kolekciji. Predvsem so to bili predstavniki tistih delovnih organizacij, ki so sodelovale brezplačno pri opremljenosti ambientov: Stol Kamnik, Tapo Ljubljana, Hoja Ljubljana, Lipa Ajdovščina, Slovenijales Ljubljana, Sijaj Hrastnik, Boris Kidrič Rogaška Slatina, Keramična industrija Liboje, Velana Ljubljana, arhitektka Plehanijeva iz Maribora in fotograf Edo Primožič ter Gorenjski tisk. V pozdravnem nagovoru se je vodja TOZD Veta inž. Ivo Bogovič zahvalil vsem, ki so pomagali pri tem, da so tapete kupcem čim bolj verno predstavljene, to je v ambientu, s steno, zaveso, pohištvo in drugo dekoracijo

Gorenjci iz tiskarne Gorenjski tisk so prišli na idejo o »skupni reklamni akciji« v bodočem katalogu. Seveda velja o njej razmisliti

PREDSTAVLJAMO VAM

Presenetljivo je dejstvo, da smo v prvem polletju letos skoraj razprodani za izvoz

EDO TAVČAR, diplomirani ekonomist, je Vevčan, zato ga v glavnem že poznamo. 16. decembra lani pa je postal tudi »papirničar«; prevzel je dela in naloge vodenja izvoznega oddelka. Pred prihodom k nam je opravljal naloge v zunanji trgovini pri Iskri Commerc. Kot mlad, obetaven strokovnjak se je pravzaprav moral zelo hitro intenzivno vključiti v vse relacije, ki so z našim izvozom povezane. Povprašali smo ga, kako mu je to uspelo.

Tovariš Tavčar, bi našim bralcem lahko zaupali, kako ste se znašli v situaciji, v katero ste tako rekoč padli kar čez noč?

Res je, na položaju vodje izvoznega oddelka sem se znašel dejansko čez noč, saj sva bila s prejšnjim vodjem tov. Sevškom skupaj le 12 delovnih dni in še ti niso bili vsi namenjeni prevzemanju poslov oz. uvajanju, saj je bilo ravno pred začetkom novega leta, ko so se vrstili obiski strank.

Lahko rečem, da je res škoda, da nisem imel prilike, da bi sodeloval s tov. Sevškom dalj časa ali recimo tri mesece, kar je normalen rok, da se vsaj delno uvede v poslovanje in spoznaš kupce, kajti takšnega izvoznega trga, kot si ga je ustvarila Papirnica Vevče, ni moč spoznati čez noč, da ne govorim o tehnologiji papirja, cenovni politiki, itd. Tako sem bil deležen le malo od znanja in nasvetov predhodnika, katerega bogatim izkušnjam se je vevški kolektiv vse prelahko odrekel.

Skratka, ni mi preostalo drugega, kot da se znajdem, kakor vem in znam, pri čemer pa so mi v veliko pomoč sodelavci v izvoznem oddelku; ne smem pa pozabiti tudi programskega centra ter inž. Grada, s katerim upam, da dobro sodelujeva. O tem, kako sem se znašel na novem delovnem mestu, pa naj presodijo drugi.

Kakšna je vaša ocena o vevški papirnici in predvsem o izvozu naših proizvodov?

Vedno znova sem presenečen, ko vsakodnevno ugotavljam, kakšen sloves si je pridobila vevška papirnica v vseh letih svojega izvoza, saj poznajo vevški papir od Indije, preko Libanona, Kuwaita, Jordanije, Egipta itd. do evropskih držav. Vevški papirničarji so lahko ponosni na svoje izvozne dosežke, saj je npr. 27 mio dolarjev izvoza v letu 1982 lepa številka, s katero se ne more pohvaliti marsikatera večja in bolj opremljena tovarna v Jugoslaviji. Mislim, da zavzema jo Vevče še vedno posebno mesto tako na domačem trgu papirne industrije kot tudi v izvozu.

Žal pa moram ob tem pripomniti, da si je vevška papirnica v zadnjem času svoj ugled na področju kakovosti nekoliko poslabšala, saj na tako povečan izvoz ni niti tehnološko niti organizacijsko pripravljena, kar je povedal v pogovoru za vsaj časopis že moj predhodnik in kar sam vsakodnevno doživljam in spoznavam.

Smatram, da je subjektivnih vzrokov za to veliko preveč, posebno še, ker se da nanje razmeroma hitro vplivati, česar za objektivne težave ne moremo trditi. Vsi vemo, v kakšnem gospodarskem položaju smo v Jugoslaviji. Vemo, da imamo težave pri preskrbi s surovinami (pri tem dostikrat pomislim na bližino Medvoda, toda to je verjetno že druga zgodba, ki jo na Vevčah poznajo bolje od mene), da so naši izdelki obremenjeni s potratnostjo sistema, ki je drag, na zunanjih trgih pa se moramo prilagajati zahtevam glede cen, kakovosti, storilnosti itd. Skratka, teh naših »dodatnih« stroškov

ne moremo izvažati, ker nam jih v tujini enostavno ne priznajo, domači trg pa, kot je znano, prenese vse, vendar ne bodimo prepričani, da bo to večno trajalo. Čim več torej izvozimo na zunanji trg po cenah, kot jih leta prizna, v težjem položaju smo doma, saj moramo vse zunaj nepriznane stroške prenesti na proizvode, ki so namenjeni domačemu trgu. V težnji za čim večjim izvozom obravnavamo domači trg čedalje bolj mačehovsko, pri tem pa pozabljamo, da imamo doma zelo dobre kup-

Edo Tavčar

ce, ki nam pomagajo pri nakupih celuloze in ostalih surovin. Načela o dolgoročni izvojni usmerjenosti ostajajo vse bolj na papirju, saj družba ne podpira dovolj izvoznikov, kot je vevška papirnica in se pogoji gospodarjenja neprestano spreminjajo ter so nestanovitni. Naštel sem le glavne objektivne vzroke, na katere zelo težko vplivamo.

Da bi lahko delali v teh težavnih pogojih, se v vevškem izvozu poslužujemo vseh mogočih izvoznih oblik, od neposrednega izvoza, kooperacije, kompenzacije, skupnega pa do maloobmejnega izvoza, s čimer si prizadevamo doseči normalno preskrbo s surovinami in nadomestnimi deli. Poleg tega moramo v letošnjem letu vrniti tudi kredit, ki smo ga najeli lansko leto v Avstriji ter vrniti precejšen del anuitet.

Ne moremo tudi mimo dejstva, da so pričele cene na svetovnem trgu papirja in celuloze padati že lansko leto in so dosegle prav sedaj izredno nizko raven, kar pomeni za nas manj dolarskega učinka ob enakem ali celo nekoliko večjem izvozu glede na lanske letošnji izvoz. V našem izvozu je še vedno vse preveč zastopan ofsetni papir, katerega cena se giblje na svetovnem trgu od 460 do 510 \$ za tono, kar je zelo malo. Naš izvoz bi morali usmeriti predvsem na dražje papirje, vendar imamo pri teh velike težave zaradi nihanja v kakovosti in s tem podaljševanje dobavnih rokov. Prav kakovost pa je pogoj za prodor na nove trge oz. za zadržanje sedanjih. Pri tem ne smemo pozabiti, da z višjo kakovostjo laže dosežemo višje cene.

Kljub temu, da je svetovna papirna in celulozna industrija v precejšnji krizi in da lahko pričakujemo oživljanje in s tem višje cene šele v IV. kvartalu 1983. leta, pa je presenetljivo dejstvo, da imamo dovolj izvoznih naročil in da smo skoraj razprodani do srede avgusta, kar se sliši skoraj neverjetno. Ob tem pa moram izraziti bojazen, da proizvodnja vsem tem naročilom ne bo mogla slediti v največji možni meri. Poudaril bi rad, da si v tem položaju, ki sem ga skušal vsaj delno osvetliti, sub-

jektivnih vzrokov za težave ne bi smeli privoščiti, čeprav dostikrat to ne drži. Ker sem premallo časa v tovarni, bi se vzdržal nadaljnjih kritik, čeprav sem poznan tudi po tem, da nimam dlake na jeziku.

Koliko ste uspeli v tem dokaj kratkem času spoznati naša tujja tržišča in morda pridobiti celo kakšna nova?

V tem res kratkem času sem moral spoznati naše tuje trge po hitrem postopku, pri čemer mi precej pomaga tudi to, da se kupci pri nas vsakodnevno vrstijo, kar je osupljivo, saj navadno prodajalec išče kupca in ne obratno. Vzrok za to je treba iskati verjetno v slovesu, ki si ga je pridobila vevška papirnica tekom let. V tem težavnem položaju je naša naloga predvsem ta, da ne izgubimo dosedanjih trgov oz. da vsaj nekoliko povečamo prodajo na teh trgih, v kar nas sili letošnji izvojni plan oziroma položaj, v katerem se nahajamo. Zaradi velikega padca cen, ki mu vevška papirnica ne more vedno slediti in zaradi prevelikih transportnih stroškov v primerjavi z našo konkurenco (prevoz papirja iz Brazilije do Egipta stane približno toliko kot iz Reke do Egipta), je naša prodaja v države, kot so Ciper, Egipt

Libanon in Jordanija v prvih treh mesecih zelo padla in bomo letos skušali zadržati kupce na teh trgih vsaj s simboličnimi količinami v upanju, da se bo to stanje izboljšalo. Izvoz na ostala dosedanja tržišča, kot so npr. Italija, Indija, itd. teče normalno in se celo povečuje. Od novih trgov moram omeniti predvsem Grčijo in Alžir (manjše možnosti so tudi v Maroku), kamor smo pričeli izvažati predvsem zaradi tega, da si v obliki kooperacijskih poslov zagotovimo celulozo. Nasploh se položaj na svetovnem trgu papirja in celuloze menja izredno hitro in je treba biti do kupcev, ki so trenutno v težavah, izredno pazljiv, saj jih bomo s takšnim obnašanjem uspeli zadržati v upanju na boljše čase oz. večjo možnost prodaje.

V letošnjem marcu smo v Papirnici Vevče dosegli rekordni izvoz; nikoli doslej nismo uspeli v enem mesecu realizirati 3.224 ton izvoza papirja. Od tega je bilo urejenega v tozdu Tehnični papir 2.117 ton in v tozdu Grafični papir 1.107 ton.

Izvozna mreža, ki so jo Vevče ustvarjale dolgo vrsto let, je namreč zelo občutljiva. Kupce oz. njihovo zaupanje si pridobimo zelo težko, navadno traja to več let, izgubimo pa jih lahko z eno samo nepremišljeno potezo.

Kako ste si zamislili, da bi potekalo v bodoče vaše delo oz. delo posameznih referatov, ki jih izvojni oddelek zajema?

Mislim, da reorganizacija izvoznega oddelka ni izvedena do konca in upam, da bom pri svojih predlogih deležen več podpore in razumevanja kot moj predhodnik. Čas namreč teče izredno hitro in ne dela za nas, če upoštevamo vse naloge, ki smo si jih zadali. Vse preradi pozabljamo, da bo izvojni oddelek potreben večje podpore, če hočemo doseči cilje, ki smo si jih zastavili. Vrsta problemov v zvezi z izvoznim oddelkom je še vedno odprtih in se rešujejo zelo počasi, kar vsekakor ne bo dobro vplivalo na izvozno poslovanje. Prepričan pa sem, da je izvojni oddelek sposoben uresničiti zastavljene naloge, kolikor se bo spremenil dosednji nekoliko mačehovski odnos do njega.

Hvala za pogovor.

Vida B.

Z mladinske konference

ganizirali tečaj za voznike motornih vozil, se udeležili zveznih MDA, obiskovali politično šolo in jo uspešno končali in se udeleževali vseh športnorekreativnih vadb in tekmovanj.

V akcijskem načrtu za leto 1983 je dano največ poudarka na IPD in športnem področju, ne smemo pa pozabiti tudi MDA, SLO, izobraževanja, pridobivanja novih članov in udeležbe na akcijah, ki se bodo odvijale med letom v okviru delovne organizacije in na področju krajevnih skupnosti. Nadzorni odbor je podal poročilo in potrdil, da je bilo blagajniško poslovanje v skladu z blagajniškim poročilom.

Eder perečih problemov mladine je prav gotovo stanovanjsko vprašanje, zato smo prosili tov. Razdevškovo, naj nam razloži, kakšne so možnosti za pridobitev stanovanja mladih delavcev v naši delovni organizaciji. Mladinci so po razlagi postavili nekaj vprašanj, na katere je tov. Razdevškova dala izčrpne odgovore.

Tov. Zupančič je mladinskemu organiziranemu delovanju dal vso

podporo in obljubil pomoč s strani sindikata.

Tov. Kogej je prisotne seznanil s preurejevanjem prostorov nekdanjih kopalnic, kjer bo verjetno tudi bodoči prostor za mladince. Poudaril je, da moramo mladinci opravičiti potrebo po prostorih in jo dokazati z nadaljnjim aktivnim delovanjem. Spodbudil nas je, naj se čimveč vključujemo v športno delovanje, nam obrazložil možnosti o večji odprtosti teniskega kluba na Vevčah za mladince naše delovne organizacije in o ustanovitvi pravalnega kluba, za katerega imamo zelo ugodne možnosti (vevški bazen), kjer nam bi lahko nudil največ pomoči športni referent tov. Valant. Poudaril je tudi, da se moramo največ opreti na lastne moči in naj ne čakamo na pomoč od drugih organizacij iz delovne organizacije.

Prisotnim iz DPO in vodjem tozdov smo se zahvalili za udeležbo, mladince pa pozdravili z »NASVIDENJE V ČETRTEK OB 13.30 V ČRTALNICI!«

Zorica Lovrič

»NNNP — GOLOVEC 83«

Na potres moramo biti pripravljeni

Letošnja skupna akcija »Nič nas ne sme presenetiti« bo vaju na temo varstva in zaščite pred posledicami rušilnega potresa v Ljubljani. Ta vaja ni izbrana naključno; v okviru priprav za obrambo in zaščito je treba nameniti več pozornosti tudi pripravam za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob naravnih in drugih nesrečah. Naravne in nekatere druge nesreče se namreč v Sloveniji zelo pogosto pojavljajo in povzročajo gmotno škodo, terjajo pa tudi človeške žrtve. Gotovo ni potrebno posebej poudar-

Goro bo premaknil le tisti, ki je v začetku premikal kamenčke.

Kitajski pregovor

jati, da je prav za Ljubljano posebno velika in stalna potencialna nevarnost predvsem potres. Ta je v Ljubljani že nekajkrat pustošil, posledice uničujočega delovanja zemeljskih sil pa so nam znane tudi iz drugih krajev naše domovine in sveta.

V obdobju po osvoboditvi je bilo sicer veliko storjenega za preprečitev ali vsaj občutno zmanjšanje posledic morebitnega potresa v Ljubljani. To še posebej velja za zadnji dve desetletji načrtne graditve sistema civilne zaščite in uveljavljanja predpisov o potresno varni graditvi objektov. Kljub temu pa je potres za Ljubljano še vedno realna nevarnost, katero moramo upoštevati tako v okviru vsakodnevnih obrambno-zaščitnih priprav in delovanja, kot tudi pri načrtovanju in uresničevanju

nju razvoja Ljubljane, posebej še njenega dolgoročnega prostorskega razvoja.

Zaključne praktične aktivnosti priprav vaje »NNNP — Golovec 83« bodo 24. septembra, organizirano pa tečejo že vse od začetka leta. Temeljni cilji vaje so: usposobiti delavce in občane ter vse nosilce ukrepov in nalog civilne zaščite za njihovo praktično izvajanje, izpopolniti priprave za zaščito in reševanje na vseh področjih družbene reprodukcije, preveriti učinkovitost načrtovanih rešitev, varstva in zaščite pred potresom ter usklajenost delovanja obrambno-zaščitnega sistema.

Pred nami je torej skupna vaja vseh sestavin družbenopolitičnega in gospodarskega sistema, vključno z oboroženimi silami JLA in TO.

POSLOVILI SO SE

Najlepša so bila tista prva leta, čeprav je bilo treba najbolj delati

HELENA JERIHA je v vevški papirnici pričela delati maja 1949. leta stara komaj štirinajst let, tako rekoč še otrok. Pričela je v papirni dvorani in potem dve leti in pol še mladoletna delala na izmene pri strojih kot paznik sita. Ker je bilo treba poprijeti za delo kjerkoli, je tako spoznala veliko opravil, ki

jih danes smatramo kot moška dela. Šele ko je postala prebiralnica v papirni dvorani, je opravljala dela, ki so še danes v domeni ženske delovne sile. Od leta 1966 pa je Hela, kot smo jo vsi klicali, bila vzorčarka. Z velikim čutom odgovornosti je opravljala vsakodnevne naloge vzorčarke, vse dotlej, dokler ji težka bolezen tega ni onemogočila in jo prisilila v invalidsko upokojeitev.

»Najlepša so bila tista prva delovna leta po vojni, čeprav je bilo treba trdo delati,« pravi Hela. »Medsebojni odnosi so bili takrat čisto drugačni.« Najbrž to pomeni, da so bili boljši.

Povedati tudi velja, da je bila Hela od prihoda v papirnico pa do leta 1956 članica ženske gasilske čete v tovarni. Takrat smo bili torej bogatejši, saj danes ženske čete pri gasilcih nimamo. V času Lorbka, Miheliča, Tomažiča in drugih gasilskih navdušencev pa je bila ženska deseti-na zelo aktivna in dobro usposobljena.

Kako hitro beži čas; za Helo so leta, ki jih je ob vztrajnem delu pustila v naši tovarni, minila kar prehitro. Hvaležni za njen delovni prispevek ji želimo predvsem čim boljšega zdravja.

Helena Jeriha

V tej hiši, kjer se danes poslavljam, sem rekla tovarni dober dan

Po petintridesetih letih dela v vevški papirnici se je poslovila tudi FRANČIŠKA TESNER.

Tudi še mladoletna, petnajst let ji je bilo tedaj, je štartala v sedanji upravni stavbi z delom pri zidarjih. »Mladost tedaj ni bila lahka; ko gledam današnje mlade generacije, ki se kar naprej nekaj upirajo, protestirajo in izjavljajo nezadovoljstvo ob vsem lepem življenju, ki jim ga današnji čas nudi, mislim, da je njihovo početje rezultat dolgo-

sed je kdaj pa kdaj padlo, vendar so se razmere vedno bolje urejale in pogoji dela postajali vedno boljši. Tako je delo v papirni dvorani, kjer je Fani delala dolgo vrsto let kot prebiralnica števka, v primerjavi z leti nazaj sedaj zelo razbremenjeno.

Ko smo jo ob slovesu vprašali, kako se počuti človek, ko gre še tako mladosten v pokoj, se je nasmejala: »Prav nihče, ki gre v pokoj, ni več mlad. Tistih osem ur, ki se ti nenadoma pričnejo prištevati k razpoložljivemu dnevnemu času, porabiš za tisto, za kar prej sploh ni bilo časa.« Mi pa ji želimo, da bi bil tisti čas kar najbolj prijetno izpolnjen.

Z letošnjim marcem sta se od dela v vevški papirnici poslovili tudi MAJDA MIHELIČ, referentka v nabavi in PAVLA VIDR-GAR, obračunovalka norm. Žal nista utegnili priti na skupno slovo novih upokojeencev od tovarne, zato lahko zapišemo le, da se obema iskreno zahvaljujemo za njuno minulo delo, ki sta ga v celoti združili v vevški papirnici.

Vida B.

Tokrat posebna pohvala transportnim delavcem

Čeprav je zima že za nami in nam je prav proti koncu krepko postregla s svojo snežno specialiteto, nismo pozabili, da so bili naši parkirni prostori vsako jutro po novo-zapadlem snegu zelo očisti, da so bile urejene za normalen prevoz vse transportne poti v tovarni, vsi dohodi pravočasno vzpostavljeni za promet. Že nekaj zim nazaj smo se na zametnem parkirišču in po poteh jezili, ko ni šlo ne naprej ne nazaj, zato je letošnje presenečenje še toliko večje. Transportni delavci, še posebej skupina za urejanje in vzdrževanje transportnih poti, so svoje zimsko delo opravili zelo vzorno in prav je, da jih javno pohvalimo.

V. B.

Frančiška Tesner

časenosti in brezdelja. Fani pa je pravzaprav najlepši čas mladosti pustila na treh izmenah pri strojih, v remontnih nadurah, ki so njen delavnik podaljšale tudi na dvajset ur ter ob nedeljah in praznikih na udarniškem delu v tovarni in na terenu. »In veseli smo bili, da smo lahko delali v svobodi. Vsa vojna leta sem živela pod Urhom pri družini Martina Kurenta, ki je bil tudi papirniški mizar, sicer pa sem doma z Gorenjske. Po vojni pa sem se preselila na Vevče.«

Fani je veliko sodelovala v samoupravnih organih in zelo zastopala interese svojih sodelavk. Marsikaj je bilo doseženega; včasih je bilo problematika težka, tudi več pikrih in ostrih be-

Novosti osnutka zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Zvezni zakon o temeljnih pravicah pokojninskega in invalidskega zavarovanja, katerega smo sprejeli v letu 1982, veljati pa bo začel 1. julija letos, je osnova osnutka republiškega zakona, leta pa je po vsej verjetnosti eden najpomembnejših sistemskih zakonov s področja socialnega varstva tako za že upokojene delavce, kot za sedanjo populacijo aktivnih delavcev.

Morda je prav, da se takoj na začetku seznanimo, da sedanji ekonomski položaj ne dopušča bistvenega širjenja obsega pravic, zato je za nekatera določila predvidena postopna uporaba zakona, nekaterih celo šele s 1. 1. 1986.

Osnutek zakona prinaša največ novosti na področju invalidskega zavarovanja in starostne pokojnine. Kot zvezni, tudi osnutek republiškega zakona prinaša novosti na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vseh delavcev, ne glede na dolžino delovnega časa, zavarovanje športnikov, kmetov, samostojnih obrtnikov in drugih delovnih ljudi, ki s samostojnim delom opravljajo umetniško, kulturno ali drugo dejavnost. Osnutek zakona predvideva tudi možnost dokupa let za delavce, ki so opravljali samostojno gospodarsko ali kmetijsko dejavnost ter za čas zaposlitve v tujini pred 1. 1. 1965. Po novem zakonu bo dokup mogoč tudi za člane gospodinjstva, ki so skupaj z zavarovancem opravljali neko dejavnost kot glavni poklic. Nadalje je v osnutku zakona opredeljeno določilo, da se delavec glede na pogoje za polno pokojnino lahko odpove beneficirani delovni dobi, oz. se mu ta šteje v dejanskem trajanju.

Novost osnutka je vsekakor pomembno določilo, da imajo uživalci pravic iz SPIZ možnost ponovne odmere pokojnine po novih oziroma starih dosedanjih predpisih, kar je pač zanje ugodnejše. Osnutek zakona nadalje uvaja izenačitev starosti (50 let) za pridobitev družinske pokojnine (enako za ženske in moške).

Krog zavarovancev pa se širi tudi na otroke brez staršev, ki jih je zavarovalec preživljal. Osnutek pa ne predvideva, da bi se čas služenja vojaškega roka nad 24 mesecev štel v zavarovalno dobo, čeprav je bilo o tem dosti govora že ob sprejemu zveznega zakona.

Pridobitev starostne pokojnine ureja zvezni zakon enotno za vso Jugoslavijo. Pomembna novost je opustitev tako imenovane gostote zavarovalne dobe, kar pomeni, da je doslej zavarovalec za pridobitev pokojnine moral imeti v zadnjih 5 letih 40 mesecev oz. 10 letih 80 mesecev zavarovalne dobe.

Starostno pokojnino pridobi zavarovalec pod naslednjimi pogoji:

- ob dopolnitvi delovne dobe za moškega 40 let, za žensko 35 let, ne glede na starost;
- ko dopolni moški 60 let, ženska 55 let in najmanj 20 let delovne dobe;
- ko dopolni moški 65 let, ženska 60 let in najmanj 15 let delovne dobe.

Pri odmeri starostne pokojnine je novost valorizacija osebnih dohodkov, ki jih je zavarovalec dosegel v prejšnjih letih zavarovanja, preračunanih na vrednost osebnega dohodka iz zadnjega leta dela 10-letnega obdobja in ne predzadnjega, kot je bilo do sedaj. To pomeni, da bi bila taka pokojninska osnova približno enaka povprečnemu OD, ki ga je zavarovalec prejel v zadnjem letu dela. Vendar pa naj bi ta novost veljala šele v drugem srednjeročnem obdobju. Do sedaj pa se bodo osebni dohodki iz prejšnjih let valorizirali glede na po- prečje OD iz leta pred zadnjim letom dela.

Zajamčena pokojnina je v osnutku zakona določena tako, da ne more biti nižja od 55 % povprečnega minimalnega osebnega dohodka na območju SRS, doseženega v preteklem letu (od 1. 1. 1983 bi znašala zajamčena pokojnina najmanj 7.177,55 din).

Osnutek zakona nadaje predvideva mejne zneske najnižjih in najvisjih pokojnin. Tako bo od 1. 1. 1983 znašala najnižja pokojninska osnova 9.150,28 din, najvišja pa po 1 varianti 3,5-kratni znesek (42.735,80) oz. po 11: varianti 4-kratni znesek (48.841,00 din) povprečnega minimalnega osebnega dohodka vseh zaposlenih v SRS, doseženega v preteklem letu. V osnutku zakona je v zvezi z določitvijo najvišje mejne pokojnine predvidena še varianta tako, da skupnost določi vsako leto znesek najvišje pokojnine.

V zvezi s predčasno pokojnino daje zvezni zakon možnost republikam in pokrajinam, da se le-te odločijo za pogoje predčasne pokojnine.

Z zveznim zakonom so določeni enotni pogoji, to je starost 55 let za moške in najmanj 35 let pokojninske dobe oz. starost 50 let za ženske in najmanj 30 let pokojninske dobe. V osnutku je predvidena možnost predčasne upokojitve z znižanjem pokojnine za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj 1,5 % oz. 2,0 % ob 75 % pokojninski osnovi.

To znižanje pa je le začasno, dokler zavarovalec ne dopolni 60 let oz. zavarovanka 55 let starosti, od tedaj dalje pa bo znašala pokojnina 75 % osnove. Menimo, da osnutek predčasne upokojitve ni nikakor stimulativen.

Osnutek zakona pa še naprej ohranja možnost povečanja pokojnine tedaj, če zavarovalec ostane še naprej v zavarovanju, to je po 40. letu dopolnjene pokojninske dobe (enako za ženske in moške), odstotek pa določi skupnost SPIZ.

Pomembna novost je vsekakor pravica do ponovne odmere pokojnine ob upoštevanju osebnega dohodka, ki ga je upokojenec prejel, ko je že užival pokojnino, seveda na podlagi minulega dela. Osnutek zakona nadalje prinaša novosti usklajevanja pokojnine med letom. Takšen način usklajevanja morajo republike in pokrajini uveljaviti najkasneje do 31. 12. 1986. Seveda pa bodo morale delovne organizacije uskladiti akte z določili zakona do 31. 12. 1983.

Pravice iz naslova pokojninsko-invalidskega zavarovanja skoraj v celoti ureja zvezni zakon.

Le-te se ocenjujejo ne samo za dela in naloge, ki jih je delavec opravljal neposredno pred nastankom invalidnosti, temveč glede na vsa dela in naloge v delovni organizaciji, ki jih lahko še naprej opravlja.

Zavarovalec pa, ki se zaradi zdravstvenih razlogov ne more usposobiti s prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo za drugo ustrez-

no delo, pridobi pravico do invalidske pokojnine v skladu z določili zakona.

Osnutek zakona predvideva naslednje:

— varstvo pravic se prenaša v organizacijo združenega dela, kajti na ta način naj bi se zmanjšalo število invalidskih upokojitev in izboljšalo varstvo pri delu;

— vse pravice iz naslova invalidskega zavarovanja uveljavlja delavec v organizaciji združenega dela, kjer je zaposlen, zato so delovne organizacije dolžne zagotoviti sredstva za nadomestilo v samoupravnih aktih;

— dolžnost delovne organizacije je, obdržati delovnega invalida oz. ga razporediti na druga ustrezna dela tudi brez prekvalifikacije. Če pa takšnega delavca ni, je delovna organizacija dolžna zagotoviti ustrezno delo v drugi delovni organizaciji.

Če delavec s preostalo delovno zmoglostjo zamenja delovno organizacijo in sklone delovno razmerje v drugi delovni organizaciji, mu del pravic zagotavlja DO, v kateri je bil v času nastanka invalidnosti. Za zbiranje sredstev za primer invalidnosti sta predvideni varianti tako, da se sredstva zbirajo pri skupnosti preko prispevne stopnje kot do sedaj, sredstva za nadomestila, ki jih bodo DO porabile, pa skupnost na zahtevo DO povrne SPIZ po vsakem trimesečju. Se vedno pa ostane zbiranje sredstev za tiste zavarovance, ki so pravico uveljavili pred sprejemom tega zakona. Kolikor bo zakon sprejet, potem je potrebno s strani SPIZ ponuditi delovni organizaciji konkretno izpeljavo predloga združevanja sredstev solidarnosti.

Omeniti velja še varstveni dodatek, do katerega ima pravico vsak uživalec pokojnine, katerega je le-ta odmerjena pod zneskom zajamčene pokojnine in nima drugih prihodkov za preživljanje. Varstveni dodatek pa ni predviden za uživalce predčasnih pokojnin.

Pravico do uveljavljanja družinske pokojnine ureja skoraj v celoti veljavni zvezni zakon. Razlika je le pri dopolnjeni starosti vdove oz. vdovca 50 let (do sedaj 45 let za vdovo in 60 let za vdovca). Novost pa je vsekakor uveljavitev pravice do družinske pokojnine za tiste osebe, ki so z zavarovancem živele v življenjski skupnosti, ki je v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo.

Nosilec javne razprave tako pomembnega zakona sta socialistična zveza in zveza sindikatov. Razpravo, ki je bila organizirana v naši DO, so izvedle IO OOSZ na pobudo konference sindikata. V času javne razprave je bilo k osnutku zakona nekaj pripomb, katere pa smo po končani razpravi posredovali občinskemu svetu Zveze sindikatov Moste-Polje.

J. R.

Ker še vedno niso potrjene cene tapet iz naše nove kolekcije, kljub temu, da smo zahtevek z vsemi potrebnimi dokazili vložili že v decembru lani, lahko kartone z novimi tapetnimi rolicami iz proizvodnje zaenkrat odvažamo le v skladišča

Vevški pevci med nastopom v Cankarjevem domu

Prijetno preživet kulturni večer s številnimi pevci

»Današnji koncert je prva skupna prireditev novoustanovljenega Ljubljanskega pevskega združenja, ki povezuje zborovsko delovanje občinskih kulturnih zvez iz Grosupljega, Ribnice, Kočevja, Vrhnike, Logatca ter petih ljubljanskih občin. Ljubljansko pevsko združenje obsega 83 pevskih zborov, 13 oktetov in 5 malih vokalnih skupin, skupaj 101 pevška skupina.

Ena izmed dejavnosti pevskega združenja je tudi prirejanje skupnih koncertov pod imenom NAŠI DOSEŽKI. Za današnji koncert smo izbrali zborove po teritorialnem ključu, iz vsake občine po en zbor, zaradi česar so morali odpasti nekateri zbori, ki bi po kvaliteti sicer sodili med nastopajoče zborove. Vodstvo pevskega združenja želi z današnjim in naslednjimi koncerti spodbuditi dejavnost pevskih zborov k vedno večji izvajalski ravni, od izbora nove ali vsaj novejša in sodobne, do kvalitetne pevske literature. S tem ne mislimo prekinjati z našo bogato zborovsko zakladnico, vendar smo mnenja, da bi se na takih prireditvah, kot je prikazovanje enoletnih dosežkov, le izrazila težnja po kvalitetni sodobnosti,« je v uvodni besedi h koncertu »Naši dosežki 83«, ki je bil 31. marca v veliki dvorani Cankarjevega doma, dejal Radovan Gobec, predsednik Ljubljanskega pevskega združenja.

Poleg zborov: Mešani pevski zbor Ivančna gorica, Dekliški zbor Logatec, Moški zbor »LIKO«

Verd, Mešani pevski zbor Slovenija ceste — Tehnika, Mešani pevski zbor Horjul, Dekliški zbor »Rozka Usenik«, Glasbena matica, Partizanski pevski zbor, je nastopil kot predstavnik občine Moste-Polje tudi naš, MEŠANI PEVSKI ZBOR VEVČE. Vevški pevci smo si povabilo za sodelovanje na tej prireditvi šteli v posebno čast in se nanjo še posebej skrbno pripravili. In lahko rečemo, tudi po kritikah sodeč, da smo svojo občino, sploh pa naše »Vevče«, dostojno zastopali, čeprav so nas ob misli, da se bomo kot skromen, takorekoč podeželski zbor, spremljali tesnobni občutki in nekakšen čuden strah pred reflektorji največje slovenske kulturne hiše, pred njeno veličino, pred zahtevnim ljubljanskim občinstvom, ki je veliko dvorano Cankarjevega doma skoraj docela napolnilo. Spoznanje, da se ljudje vedno bolj zanimajo tudi za tovrstno kulturno dejavnost, za zborovsko petje, je sila prijetno in spodbudno. S tem, da so poslušalci s številnim obiskom nagradili prizadevanja in izvajanja pevskih zborov ter tako tudi počastili rojstvo nove Jugoslavije in jubilej AVNOJ, kateremu je bil letošnji koncert NAŠI DOSEŽKI 83 posvečen, si je ta prireditev pridobila vstopnico za dom Ivana Cankarja tudi za prihodnje leto. Tako pa je tudi prešla v neko novo, širšo dimenzijo in kvaliteto, s številnim občinstvom in trajnim ugledom.

Vida B.

Tam, kjer besede odpovedo, pričanja glasba

In res besede nimajo tiste polne izrazne moči, da bi lahko opisale to, kar nam pove glasba in kar so nam tistega večera 17. februarja v dvorani kulturnega doma Španski borci s pomočjo svojih inštrumentov in dirigenta Jožeta Hriberška pričarali člani Papirniškega pihalnega orkestra Vevče. Vedno številnejši in vedno mlajši ansambel vevških godbenikov amaterjev je dosegel že neverjeten kvaliteten nivo glasbenega podajanja.

To, da imamo res radi »našo godbo«, da so nam ta dekleta in fantje prirasli k srcu, da jih vedno gledamo in poslušamo, da postanemo ob njihovi glasbi vsi lahkotnejši, vse to vemo; in prav zato se človeku vsiljuje nepojasnjeno vprašanje, zakaj je ob njihovem koncertu v domu

Španski borci toliko stolov v dvorani nezasedenih? Tudi tokrat. Pa vendar si vsi želimo podobnih duševnih sprostitvev. Nekje, v nekem grmu tiči zajec in najbrž je ta zajec premajhna propagandna aktivnost, ki jo je dolžna izpeljati uprava kulturnega doma, kjer ansambel izvaja celovečerni nastop. Za moščansko publiko še posebej velja, da jo je treba »prebujati« z različnimi metodami, ki se jih je pač treba posluževati. Tudi to spada v kulturno poslanstvo in prispeva k dvigu splošne družbene kulture.

No, tisti, ki smo se koncerta godbenikov z Vevče udeležili, kljub pomanjkanju propagandnih metod in zapoznelim plakatom, smo preživeli čudovit večer. In še si jih želimo.

Vida B.

Komisija za šport in rekreacijo je kljub začasni kadrovski vrzeli uspela izpeljati svoje naloge

Plan za leto 1982 je bil skoraj v celoti realiziran, čeprav smo imeli v začetku leta težave z organizacijo športne rekreacije. Referent za šport je namreč februarja lani zapustil našo DO, njegov naslednik pa je pričel z delom šele v mesecu juliju. Kljub težavam pa je rekreacija v telovadnicah potekala nemoteno; predvsem je bila velika udeležba v telovadnici OŠ Sostro, kjer smo igrali nogomet.

Sodelovali smo na XI. srečanju papirničarjev Slovenije v veleslalomu; tekmovanja se je udeležilo 14 naših tekmovalcev. Za-

pripravljali. Tudi naša udeležba je bila skromna, kljub temu pa doseženi rezultati niso bili slabi. Sklenili pa smo, da se naslednjih iger udeležimo v polnem številu.

Ob praznovanju 140-letnice Papirnice Vevče smo bili organizatorji celotedenskih športnih tekmovanj, na katerih je sodelovalo preko 120 tekmovalcev. Tekmovanje se je odvijalo v odbojki, košarki, malem in velikem nogometu, vlečenju vrvi, streljanju in tenisu.

V letnem kopališču smo organizirali plavalni tečaj za otroke in odrasle. Odziv pri otrocih je

cije, kar zelo dobri.

Na asfaltni ploščadi v Športnem parku smo v popoldanskem času igrali odbojko in košarko. Pripravili smo tudi turnir v odbojki. Ugotovili smo, da imamo nekaj prav dobrih odbojkašev.

Nogometaši so sodelovali v ligi velikega in malega nogometa. Teh tekmovanj se udeležuje veliko igralcev. Prav tako so v ligi sodelovali tudi kegljači in dosegli lepe rezultate. Sodelovali smo na večjih turnirjih v malem nogometu, kegljanju in streljanju.

V jesenskem času smo zopet organizirali rekreacijo v telovad-

Organizacija aktivnega počitka med delovnim časom, organizacija preventivnih odmorov, aktivnega počitka v dnevnem in tedenskem prostem času in tekmovalne aktivnosti, aktivni počitek v času letnega dopusta in še drugo delo s področja organizirane in usmerjene športno-rekreacijske dejavnosti v naši delovni organizaciji je v programu za letos navedel organizator športne rekreacije Jože Valant

ključek zimske sezone pa je bil na Vršiču, kjer je vsako leto v počastitev dneva mladosti veleslalom.

Kljub slabemu vremenu, ki je lansko leto spremljalo pohodnike po POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE, smo se vevški papirničarji tega pohoda že tradicionalno v velikem številu udeležili.

Spomladanski kros je lahko dober test za preverjanje moči in vzdržljivosti, vendar je bila naša udeležba številčno zelo šibka, čeprav imamo v naši DO nekaj odličnih tekačev.

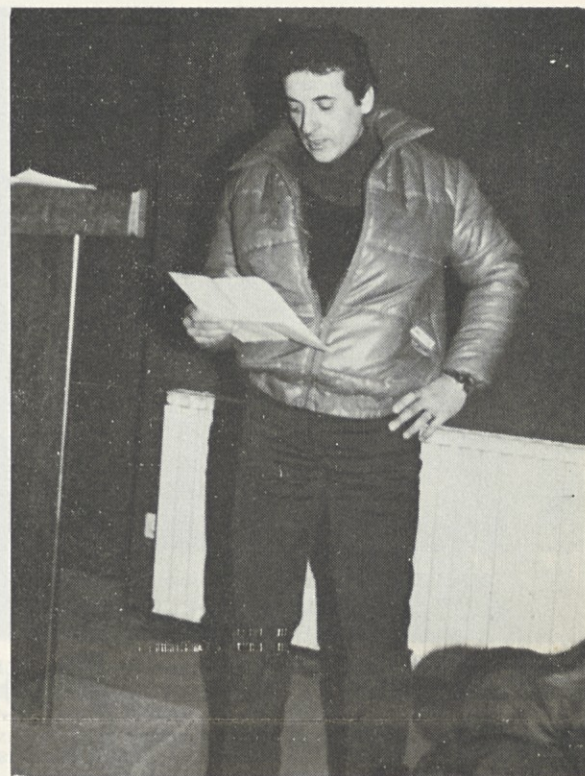
Za letne igre papirničarjev Slovenije, ki jih je organizirala Sladkogorska, se nismo posebej

bil zelo dober, saj se je plavalnega tečaja udeležilo preko 50 otrok in jih tudi skoraj toliko tudi splavalo.

Kolesarska TRIM akcija žal ni imela pravega odziva, kljub posebno zanimivemu tekmovanju v spretnostni vožnji.

V poletnem času smo imeli kontinuirano vadbo v teku. Vsak tork in sredo je bil namreč organiziran tek na Orle; udeležba — zopet na žalost — skromna.

Da bi lahko naši delavci preverili svoje telesne sposobnosti, smo organizirali vsak prvi ponedeljek in torek v mesecu Cooperjev test, ki je bil kar dobro obiskan in rezultati tistih, ki so prišli na preveritev telesne kondi-

Milan Vujović

nicah, ki je potekala pod strokovnim vodstvom, s tem pa se je tudi udeležba naših delavcev povečala. V Zalogu pa smo imeli na voljo dvorano za namizni tenis.

Nabavili smo vstopnice za zimsko kopališče v Tivoliju in za drsanje v Zalogu z 20—40 % popustom. Sodelovali smo pri urejanju smučišča na Trebeljevem ter organizirali smučarski sejum rabljene opreme.

Delo naše komisije pa je bilo povezano s krajevno skupnostjo, športnim društvom Slavija, veliko pa smo sodelovali z občinsko Zvezo telesnokulturnih organizacij.

Milan Vujović

Zlata puščica in regijsko prvenstvo

Na strelišču Strelske družine Bine Grajzer v športnem parku Slavija je bilo 1., 2. in 3. marca regijsko prvenstvo in zračno puško in prvenstvo za Zlato puščico.

Prvi dan so tekmovali pionirji in pionirke v disciplini 20 + 5 strelcev.

Pravico do nastopa so imeli vsi, ki so na občinskih prvenstvih izpolnili predpisano normo. Tekmovanje so vodili: Oton Planinc st., Franc Škrubej (zaposlen v Papirnici Vevče, član strelske družine Partizan Zalog) in Igor

Spunt (zaposlen v Papirnici Vevče, član SD Bine Grajzer).

Pri pionirjih so bili ekipni zmagovalci regijskega prvenstva člani SD Partizan Zalog, pri pionirkah pa tudi članice SD Partizan Zalog. Tudi ekipna zmaga mladincev je pripadala SD Partizan Zalog. Pri članih so zmagali Olimpijci; Igor Spunt se je uvr-

stil na 14. mesto s 352 krogi (zmagovalec Jože Vrbinc jih je dosegel 367), Franc Škrubej pa s 346 krogi na 22. mesto.

V tekmovanju za Zlato puščico je nastopilo 33 strelcev, med katerimi je Igor Spunt pripeljal SD Bine Grajzer na solidno 18. mesto.

Franc Škrubej

Na občinskem prvenstvu v streljanju z zračno puško je moška ekipa Papirnice Vevče zasedla med devetnajstimi najboljšimi na 5. mesto. Moška posameznika sta si priborila: Igor Spunt 16. mesto in S. Železnik 18. mesto. Tekmovanje je bilo na strelišču SD Partizan Zalog 26. marca 1983.

Letna delovna konferenca vevških gasilcev

25. 2. 1983 smo vevški gasilci imeli delovno letno konferenco, ki se je je udeležila večina članstva, nekaj gostov ObGZ ter sosednjih gasilskih društev in delegata ObGZ.

Konferenca je imela izredno delovni značaj, saj so navzoči največ razpravljali o bodočem delu ter smernicah za izboljšavo požarnega varstva v delovni organizaciji, veliko besed pa je bilo izrečenih tudi za povečanje števila članstva.

Letošnje leto praznujemo svojo 105. obletnico obstoja. Ta obletnica sovpada v predkongresno leto slovenskih gasilcev, ki bo izredno delovno ter predvsem tekmovalno. Vevčam in ObGZ

smo se uvrstili v finalni del in osvojili na območju Ljubljane med industrijskimi enotami prvo mesto, kar je bil naš največji uspeh.

Za vsa ta tekmovanja je bilo potrebno veliko vaj ter dokajšnja fizična pripravljenost vseh članov tekmovalne desetine. Vse vaje so bile v prostem času, zato gre vsa zahvala članstvu za tako požrtvovalnost.

Udeleženci konference so v razpravi ugotovili, da je na področju tovarne sicer opaziti nekoliko večji požarni red, da je več zanimanja za odstranjevanje pomanjkljivosti, ki lahko povzročijo požare in da je tudi boljša disciplina glede kajenja na nevarnih ob-

močjih. Ugotavlja pa se, da čiščenje delovnih priprav in naprav ni tako, kot to zahteva požarno-varnostni pravilnik in sama tehnologija osnovne proizvodnje.

Na konferenci je bil sprejet tudi sklep, da desetina mladih gasilcev lahko prične takoj z vajami za tekmovanja, kar je bila tudi želja teh novih članov.

Ob zaključku konference je predstavnik ObGZ Ljubljana Moste-Polje tov. Jože Vidmar, sicer naš sodelavec, podelil priznanja za dolgoletno delo, in sicer:

za 10-letno delo:

Stane Rupnik, Hasan Bašič, Maks Sotošek, Brane Vidic in Srečko Urbanc

za 20-letno delo:

Leon Kurent, Bojan Lorbek, Mirko Podgorelec, Viktor Štampcar, Jože Volčanšek, Zlatko Kodič, Martin Anželj, Peter Lajovic in Prokopije Bogičević

za 30-letno delo:

Lado Kompare, Jože Gašperšič, Ivan Miklavž, Anton Kure in Slavko Hribar.

Republiška gasilska zveza je povišala v častnika I. stopnje tov. Slavka Hribarja, tov. Milana Levičnika pa v častnika.

Gasilska zveza Slovenije je izročila tekmovalni desetini diplomu o podelitvi srebrne tekmovalne značke za dosežen uspeh na tekmovanju za memorial »MATEVŽA HACETA«, vsi tekmovalci pa so prejeli značke.

Tov. Milan Nikolič je uspešno opravil izpit za gasilca.

Vsem iskrene čestitke!

J. V.

Vevški gasilci na letni konferenci (foto Marko Jagodič)

Ljubljana Moste-Polje je republiška gasilska zveza ponudila del zaključnih kongresnih tekmovanj, ki bodo 10. ali 11. septembra letos na vevšem športnem stadionu. Pričakujemo udeležbo kakih 2500 do 3000 gasilcev, ki se bodo pomerili v dveh tekmovalnih disciplinah. Naša delovna organizacija je ponudbo že sprejela, le finančno ne bomo mogli dosti prispevati, ker take prireditve nismo načrtovali pri razdelitvi sredstev ob zaključnem računu. Prav sedaj potekajo zaključni razgovori na relaciji naše ObGZ in republiške gasilske zveze o vseh tehničnih in drugih organizacijskih zahtevah tako velike gasilske prireditve. Čaka nas torej ogromno dela, ki ga bomo morali temeljito in dobro speljati.

Na konferenci je bilo veliko govora o stanju požarnega varstva v obratih naše delovne organizacije. Precej je še pomanjkljivosti, predvsem pa nereda in požarnovarstvene nediscipline, kar moramo v prihodnje bolj resno odpravljati in skrbeti za večji požarnovarstveni red. V preteklem letu je bilo zabeleženih le 12 začetnih požarov, ki so jih delavci in gasilci pogasili lahko sami. Največ teh požarov je bilo na elektro-instalacijah ter nekaj požarov, ki gredo na račun varjenja in samovžiga.

Na območju tovarne smo organizirali 5 praktičnih vaj s povprečno udeležbo 16 gasilcev. Vse vaje so bile dokaj dobro pripravljene ter uspešno zaključene. Ob proslavi 140-letnice delovne organizacije pa je bila organizirana večja sektorska vaja z udeležbo članov sosednjih gasilskih društev. Udeležili smo se tudi dveh sektorskih vaj na območju ObGZ. Gasilci so prav tako imeli nekaj delovnih sestankov, na katerih so spoznavali uporabo gasilskih dihalnih aparatov, nova orodja ter gasilne aparate.

V tekmovalnem delu lanskega leta pa so naši gasilci dosegli četrto mesto med štirinajstimi desetninami gasilcev papirne industrije, tretje mesto pa smo dosegli na tekmovanju občinskih industrijskih enot. Tekmovalo je 9 ekip. Na izbirnem tekmovanju za pokal »MATEVŽA HACETA«

Člani Planinskega društva Vevče smo se 3. marca zbrali na letnem občnem zboru v kulturnem domu Vevče. Po potrditvi dnevnega reda in izvolitvi delovnega predsedstva je bila najbolj zanimiva točka poročilo o delu sekcij v preteklem letu ter program za naprej.

Društvo je imelo v preteklem letu skupno 209 članov, od tega je bilo 145 članov, 35 mladincev in 29 pionirjev.

V osnovni dejavnosti PD Vevče, s katero se ukvarja izletniška sekcija, je bil spet opazen upad zanimanja za izlete. Izletniška sekcija je imela preko leta izredno skromne izdatke in sicer v skupni višini 12.437 din. Vse je namreč kazalo na to, da bomo morali biti izredno varčni po vseh sekcijah, ker smo se sredi leta dogovorili na seji IO PD, da pristopimo k izgradnji drvarnice in ograje pri koči na Veliki planini.

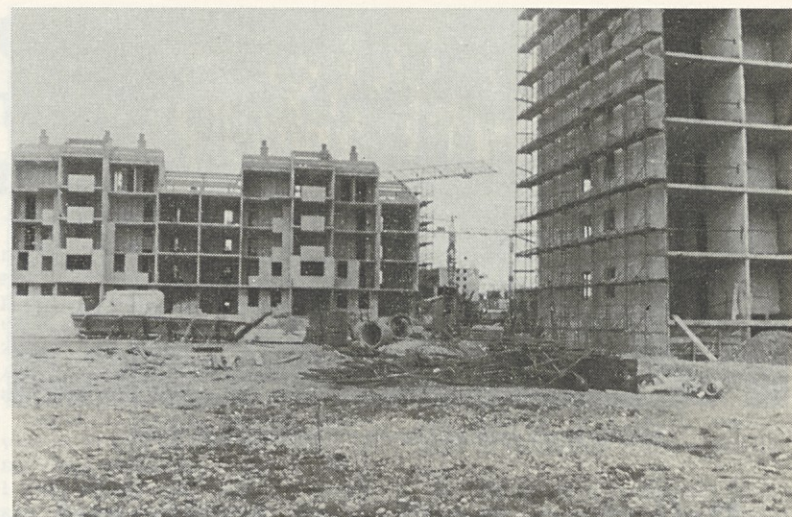
V prihodnjem letu nimamo v programu kakšne večje postavke, ki bi jo nameravali realizirati. Vsekakor bomo skušali izboljšati možnosti delovanja vseh sekcij, predvsem pa izletniške. Na tak način naj bi dvignili zanimanje članstva za udeležbo na

izletih, ki naj bi bili predvsem privlačnejši glede zahtevnosti, kakor tudi primernejšega prevoza. V letošnjem letu so planirani naslednji izleti:

Triglav — 3 dni
Spik — 2 dni
Stol — 2 dni
Papirniška pot I. del — 1 dan
Papirniška pot II. del — 1 dan
Odsek Poti bratstva in enotnosti LJ—ZG — 2 dni
Nanos — 1 dan
Kofce — 1 dan
Dan planincev — 1 dan
MDO tabor — 1 dan
Izlet v neznano — 1 dan

Z letošnjim letom smo se na seji izvršnega odbora odločili za ugodnost, ki jo bodo imeli člani DP, če bodo objavili na oglasni deski vsak planinski izlet, ki bo sicer načrtovan individualno, možnost udeležbe pa bi imeli tudi ostali člani PD. Za vsak tak izlet, ki bo imel najmanj 5 udeležencev, bo PD povrnilo stroške nočnine in prevoza. Za ta način se odločamo zato, da se omogoči tudi delavcem na izmenskem delu večje vključevanje na izlete.

Gospodarska sekcija je bila močno angažirana pri svojem de-

Načrtovano povečanje stanarin je bilo izvedeno z aprilom 1983, ko so se stanarine za družbeno-najemna stanovanja povečale kar za 30 odstotkov. Na račun povečanja stanarin bodo vsekakor večje možnosti za boljše vzdrževanje obstoječih stanovanjskih objektov. Druzinam, ki stroškov stanarin ne bodo zmogle, pa so na voljo sredstva solidarnostnega stanovanjskega sklada pri SSS, ki so v celoti namenjena za subvencioniranje stanarin.

Postopni prehod na ekonomske stanarine bo marsikomu dal misliti o morebitni zamenjavi sedanjega večjega družbenega stanovanja za manjše in cenejše. Takšni sporazumi o menjavi bi bili vsekakor zelo koristni, saj bi največ koristi od tega imeli prav uporabniki družbeno-najemnih stanovanj.

J. R.

Iskrena zahvala za nesebično pomoč

Nenadna smrt moje žene je meni in dvema majhnima otrokoma zapustila globoko praznino. Moja žalost bi bila neotolajljiva in nesreča še večja, če mi ne bi nesebično priskočili na pomoč sodelavci tozda Grafični papir, IV. osnovna organizacija sindikata konferenco sindikata Pa-

pirnice Vevče, komisija za družbeni standard in občinski sindikalni svet. Za denarno pomoč, pomoč pri hitri dodelitvi družbenega stanovanja, za vse dobre misli in dejanja se vsem najpristrčneje zahvaljujem!

Ivan Vurošič

Poročilo z občnega zbora PD Vevče

lu. Sredstva, ki smo jih namenili za delo v tej sekciji, so bila koristno naložena. Ob koči na Veliki planini je postavljena nova drvarnica, ogradili pa smo tudi neposreden prostor okrog naše koče. V letošnjem letu bomo morali spremeniti način registriranja prijav za letovanje, ker se pogosto dogaja, da je koča v določenem času rezervirana, v koči pa ni takrat nikogar, ker se je tisti, ki je kočo rezerviral, premislil. Na tak način je odvzeta možnost letovanja nekemu drugemu, ki bi kočo koristil v vsakem primeru. Zaradi tega ter zaradi zahtev po poostrenem nadzoru pri koriščenju bivalnih kapacitet na Veliki planini s strani UNZ občine Kamnik, bomo morali tudi sami spremeniti dosedanje načine prijavljanja za letovanje v koči, kakor tudi pogoje za rezervacijo.

Markacijska sekcija je skrbela za urejenost naše nove Papirniške poti, ki je sedaj vnešena v register poti pri komisiji za pota pri PZS. Po kontrolnih kartončkih je veliko povpraševanje. Izdali smo že 23 značk za prehojenost pot. Poleg te poti so markacisti obiskovali tudi odsek poti »Pot bratstva in enotnosti Ljub-

ljana—Zagreb«. Delo v markacijski sekciji lahko ocenimo kot zelo prizadevno.

Izobraževalna sekcija ni bila organizator kakih posebnih predavanj za člane našega društva, kar je v skladu s sklepom IO PD. Delovala je predvsem v smeri pridobivanja članov, ki bi se bili pripravljeni izobraževati za vodenje izletov, kakor tudi s področja varstva udeležencev izletov in varstva narave.

Delovanje mladinskega odseka je še vedno dokaj odmaknjeno delovanju ostalih sekcij. Med letom praktično nimamo z mladinskim odsekom nikakršnih stikov. Zelo koristno bi bilo zainteresirati nekoga za vodenje MO iz vrst mladine, ki ima bivališče na našem ožjem območju, da bi s tem omogočili normalnejše delovanje MO, kakor tudi pogostejše stike z IO PD, kar bi bilo v obojestransko korist.

Ce nam bo uspelo izpeljati vse načrtovane akcije in izlete in nas bo na njih spremljalo sonce in dobra volja, bomo na prihodnjem občnem zboru lahko poročali, da je bilo minulo leto uspešno.

M. K.

Člani PD so na občnem zboru pozorno sledili vsaki besedi

Zagodel nam jo je tiskarski škrat

V zadnji številki našega glasila so v kadrovsko poročilo po kdo ve kakšnem naključju namesto delavcev, ki so prišli združiti delo v našo tovarno letos januarja, zašli delavci, ki so prišli v tovarno januarja lani.

Opravičujemo se za neljubo pomoto in objavljamo seznam

tistih, ki so prišli k nam letos januarja:

Selan Ana — vodja DSSS

Selan Mirko — ključavničar I

Železnik Stanislav — pospravljač izmeja

Mahkovec Zvonka — evidentičar v prodajnem oddelku

Nasvidenje med vratci spet prihodnjo zimo!

Čeprav je bila 13. marca že prava pomlad, je bilo na smučišču v Podkorenu še toliko snega, da je bila veleslalomsko tekma slovenskih papirničarjev izpeljana brezhibno. Organizatorji smo bili tokrat vevški papirničarji in ne mo-

remo mimo tega, da ne bi pohvalili našega referenta za šport tov. Jožeta Valanta ter tistih — Milana, Andreja in še nekaterih — ki so mu pomagali, da je bilo smučarsko srečanje papirničarjev kljub silni časovni stiski solidno

organizirano. Pohvaliti velja še posebej Smučarski klub Kranjska gora, ki je prevzel samo izvedbo tekmovanja, trasiranje proge, meritve in vse, kar je bilo v zvezi s samo tekmo potrebno; svojo nalogo je opravil perfektno, brez časovnega zavlačevanja in napak in za zelo solidno ceno. Naklonjeno nam je bilo tudi vreme, saj je sonce prav toplo ob jemalo številno papirniško družino, ki se je popoldne s smučišča preselila v veliko dvorano hotela Spik na razglasitev rezultatov. Radeški ansambel Jožeta Rusa je še dodatno poskrbel za izdaten trening in smejalne vaje, ki po mnogih starih in novih teorijah pripomorejo k počasnejšemu staranju. Bili smo tudi — hočeš ali nečeš — v savni, brez, da bi jo posebej naročili. Skratka, dan smo preživeli vsestransko športno, si marsikaj povedali, spletali nove in utrdili stare prijateljske vezi. Nekateri ovenčani s slavo zmage, drugi zadovoljni z načelom, da je važno sodelovati, smo ugotovili, da 13 sploh ni nesrečna številka.

Vsi pa smo sklenili, da se še prečemo na beli poljani, prijateljsko zbrani, z dobro voljo obdani in potem z večjim elanom za delo zagnani!

Vida B.

In kako so se uvrstili naši?

Pri ženskah je v A skupini Irena Galič zasedla 4. mesto (51,61 sekundne), Marija Kocjančič pa 11. mesto (čas 1.07,84) izmed skupaj petnajstih tekmovalk.

Ženske skupine B: Vida Trtnik 11. mesto (1.00,02). Sonja Garbajs 17. mesto (1.07,20) in Vesna Hrovatin 19. mesto (1.10,43); v tej kategoriji je teknovalo 25 tekmovalk.

Pri ženskah skupine C je bila Milena Babnik absolutna zmagovalka (52,00), Vanja Lorbek 6. (1.08,30), Hilda Gradisek 7. (1.08,38) in Alenka Baggia 10. (1.20,82); teknovalo je 12 tekmovalk.

Moški v A skupini: Stane Jerant 16. (44,67), Janez Pezdirc 23. (47,71) in Jože Cvar 30. (48,34) od 34. tekmovalcev.

Janez Trtnik je bil naš najboljši v skupini B in sicer je zasedel 3. mesto (41,46), Drago Žagar je bil 5. (41,82) Boris Vrščaj 6. (41,94) in Miloš Svarc 18. (45,86); uvrščenih je bilo 37 tekmovalcev.

Pri moških v skupini C je bil naš najboljši Andrej Zapešek na 4. mestu (43,81), Mitja Predalič je bil na 6. mestu (45,61), Izidor Furlan na 12. mestu (47,33) in Jurij Mušič na 32. mestu (čas 59,72).

V zadnji skupini moških »D« je bil Ivo Bogovič na 5. mestu (49,14), Jože Zgajnar 8. (52,75), Anton Dečman 9. (57,37), Miro Kuštrin 11. (1.03,80) in Maks Arbiter 13. s časom 1.05,03.

Ekipno so naše tekmovalke iz C skupine zasedle 1. mesto, iz skupine A 2. mesto in skupina B 6. mesto.

Ekipne zmage moških iz Vevč so se vrstile takole: »A« 5. mesto, »B« 2. mesto, »C« 3. mesto in »D« tretje mesto.

Skupni rezultat ženskih in moških ekip:

Doseženo mesto	DO	Ženske	Moški	Skupaj točk
1.	KTL	121	414	535
2.	Vevče	75	283	353
3.	Radeče	35	279	314
4.	Krško	36	254	290
5.	Medvode	2	284	286
6.	Sladki vrh	64	207	271
7.	Količevo	10	182	192
8.	Črna	—	88	88
9.	Papirografika	75	—	75
10.	SOZD	50	1	51
11.	Inštitut	20	8	23

Drugo mesto za vevške papirničarje je lep uspeh!

Iskrene čestitke!

Naš športni rekreitor Jože je bil na cilju ves čas dobre volje; pred njim na sliki edini direktor, ki se je udeležil letošnjih zimskih iger slovenskih papirničarjev, direktor Papirnice Količevo tov. Milič. Ob tem pa moramo poudariti, da naš direktor Stane Ermenc gotovo ne bi manjkal, a mu žal zdravstveno stanje prisotnosti ni moglo omogočiti

Pred steno s kartončki o doseženih časih je bila ves čas gneča

Drago Žagar na kranjskogorskem pobočju žal ni imel posebne sreče med vratci; smuči so drsele prepočasi, da bi ujele kolajno

Del naše ženske smučarske reprezentance

Nestrpno pričakovanje razglasitve rezultatov

Naša najboljša, Milena Babnik, ima okoli vratu zlato kolajno za osvojeno 1. mesto med ženskami v »C« skupini, kot predstavnici te ženske ekipe pa ji je Jože izročil pokal za osvojeno 1. mesto ženske »C« ekipe in ji ves zadovoljen pokazal najvišjo stopničko (srednji stol)

Janez Trtnik ponosno na tretji stopnički moških v skupini »B«; zadaj blažen ženin smehlja

Veselje vevških papirničarjev po prejemu kolajn in pokalov je bilo pristno izraženo s pesmijo ob šoferjevi harmoniki; seveda pa naše ekipe na fotografiji niso popolne, ker je bilo domala nemogoče tudi za trenutek izluščiti vse Vevčane iz pisane družine slovenskih papirnev. No, pa v imenu vseh: mi se imamo radi...

Smučarski praznik na Trebeljevem

Tri, dva ena, SMUK..., se je moral na ves glas dreti štarter Boris, ker voki-toki ni delal v redu

Razgled prečudovit, smučišče krasno, proga super speljana, publika živahna, brzina povprečna, sodniki strogi, skratka vse kot je treba za SUPER SMUČARSKO VESELJE

Za muziko so skrbeli fantje iz našega kluba ljudske tehnike, nadvse zabavno konferanso pa je ves čas tekmovanja bodrilno vodil Peter Ulčakar; malčki pa so uživali po svoje

Pobočje s smučiščem na Trebeljevem se je tistega sobotnega jutra 19. februarja iskriilo v sončnih žarkih pod sinje modrim nebom. Rdeče in modre zastavice na palicah po smučišču so napovedovale veleslalomsko tekmovanje, glasba, ki jo je bilo moč slišati iz velikih zvočnikov Društva ljudske tehnike pa je vsem prihajajočim že od daleč naznanjala vesel smučarski praznik vevških papirničarjev. Vsem, ki se ga, bodisi kot tekmovalci ali pa kot navijači, niso udeležili, je še danes lahko žal, žal za prečudovitim dnem in enkratnim vzdušjem, žal za vsem, kar bi lahko doživeli v razigrani družbi prijateljev na snegu, ob čaju v brunarici in ob dobro zabeljenih žgancih s kislim zeljem pri Mlakarju.

Po tekmovanju je bil živ sejem pred brunarico; barantali so seveda na račun rezultatov — z mažami za smuči

Najmlajši fantje na zmagovalnih stopničkah — seveda tudi te niso manjkale — zmagovalec Janko Skubic, drugi Stane Jerant in tretji Franci Bučar — kompletna zmagala Elana

Malo manj mladi fantje — zopet Elanova zmagala — pod vodstvom Draga Zagarja, Janeza Trtnika in Borisa Vrščaja

Ne več čisto mladi zmagovalci: Andrej Zapušček, Mitja Predalič in Lado Kocjančič. Nekaterim se je uspelo prebiti med zmagovalce tudi na račun koga, ki je slučajno manjkal!? Prav mu je. Pri veteranih je zmagal Ivo Bogovič, za njim pa Jože Žgajnar, vendar zaradi prevelike smučarske vneme nista utegnila priti na razglasitev

Najmlajšim puncam — tekmovalkam Ireni Galič in Mariji Kocjančič — je Milan z veseljem na vse načine čestital

V srednji kategoriji žensk sta nepremagljivo zmagali Sonja Garbajs in Vida Trtnik

Največje zastopstvo je imela tretja ženska skupina z zmagovalko Hildo Gradišek, desno pomočnico Slavico Lazar in levo Vanjo Lorbek

Absolutno najhitrejša prvaka vevške papirnice v veleslalomu pa sta Drago Zagar in Irena Galič, ki sta si prismočala dragoceni steklenici. Čestitamo!

Tudi za parole na snegu je bilo poskrbljeno; komentar najbrž ni potreben...

Slovenski papirničarji na XII. zimskih športnih igrah — tokrat v Kranjski gori

Utrujeni, vendar že dobro razpoloženi, smo se zbrali po tekmovalstvu za skupno mizo z željo, da še enkrat čestitamo vsem in vsakemu posebej, ki je sodeloval na XII. papirniških igrah Slovenije.

Dovolite mi, da vas v imenu organizatorja letošnjih iger — Papirnice Vevče — najlepše pozdravim.

Lepa športna tradicija, ki je združevala in zbliževala papirničarje Slovenije na športnem področju že v 60 letih, se še vedno nadaljuje. Po letu 1960 je po več kot desetih letih ta dejavnost sicer prenehala, vendar pa so športniki, ki so se pridno udeleževali športnih iger v prejšnjih letih, občutili praznino, ki je nastala in si ves čas prizadevali, da bi športne igre obnovili.

S športnih iger so udeležencem ostajala mnoga poznanstva in prijateljstva, sklenjena ob lepih in zanimivih tekmah ter ob prijetnih večerih, ko so v prijateljskem vzdušju spoznavali uspehe in težave drugih papirničarjev. Svoja spoznanja so doma prenašali na ostale sodelavce in lahko trdimo, da so bile papirniške športne igre v tistih časih dokaj močna vez med slovenskimi papirničarji.

Zakaj je prišlo do prekinitve papirniških iger, še vedno ni čisto jasno, dejstvo pa je, da so bila prizadevanja športnikov uspešna in pobudo papirničarjev tovarne »Duro Salaj« iz Krškega, da se športne igre papirničarjev obnovijo, so vsi papirničarji navdušeno pozdravili.

Decembra 1970. leta so se po skoraj desetih letih prekinitve zbrali predstavniki sedmih delov-

Ana Selan

nih organizacij v Krškem, sklenili, da športne igre bodo in že oblikovali temeljna načela, na katerih naj slone bodoče športne igre.

Organizacijo prvih zimskih športnih iger po premoru je prevzela Papirnica Količevo in

jih marca 1971. leta organizirala na Veliki planini. Udeležilo se jih je 57 tekmovalcev iz sedmih papirnic. Ekipno je zmagala Papirnica Vevče, med posamezniki pa sta bila v konkurenci najboljša Rajko Knific — Medvode pri moških in Vanja Lorbek — Vevče pri ženskah. Oba tedanja zmagovalca sta tudi danes med nami.

Dobro razpoloženi, z željo, da se naslednje leto spet srečajo, so se udeleženci prvih zimskih iger razšli.

Danes se srečujemo dvanajstič. V letu 1980 smo želeli k stabilizaciji prispevati tudi tako, da bi prenehali s trošenjem denarja na športnem področju in zato smo za eno leto igre prekinili. Vendar športniki nismo odnehali. Dokazati smo hoteli, da lahko športne igre izpeljemo dovolj kakovostno z manj denarnimi sredstvi — stabilizacijsko. Za to imajo prvi zasluže športniki Kartonažne tovarne Ljubljana, ki so z organizacijo iger leta 1981 to tudi prvi dokazali.

Zbrani na XII. zimskih športnih igrah papirničarjev Slovenije želimo pokazati, da smo prav v taki ali še boljši kondiciji kot lansko leto, da smo v svoje vrste dobili nove člane, da naz je iz 57 postal 209, zlasti pa, da si še želimo takih srečanj, kjer se sestanemo stari prijatelji in se spletejo nova poznanstva med ljudmi sorodnih poklicev in mišljenj.

Organizatorju naslednjih, XIII. zimskih športnih iger papirničarjev Slovenije, želimo vso srečo pri izvedbi in še številnejšo udeležbo.

Ana Selan

Vevški smučarji so se udeležili tudi XVII. prvenstva občine Ljubljana Moste-Polje v veleslalomu na Kobli

Na soboto, 28. februarja 1983, smo se zbrali pred restavracijo in se dobre volje že navsezgodaj odpeljali proti oddaljeni Kobli. Dobro voljo nam je kmalu pokvaril že precej izdelan kombi družbenega standarda, ki je malo pred ciljem »zakuhal«.

Kljub temu, da smo bili že malo pozni, smo se morali ustaviti in tradicionalno gostoljubne Gorenjce prositi za vodo, da smo pogasili kombijevo žejo. Končno smo prišli na cilj, kjer pa so nas pričakale neskončne vrste smučarjev, ki so čakali, da jih sedežnica potegne na štart. No, tudi Vevčani smo le prišli na vrsto. Za Miloša Švarca je bila čakalna doba v vrsti predolga in je štart zamudil.

Naš glavni adut Drago Žagar je bil med prvimi na štartni listi, zato ni čakal v vrsti; podal se je na štart kar peš in tako tekmovalstva ni zamudil. Ko se je tekmovalstvo začelo, se je naša dobra volja kljub soncu spremenila v tekmovalno tremo. Proga je bila trda in težka in marsikateri tekmovalcec ni prevozil ciljne črte. Naši tekmovalci, predvsem pa tekmovalke, pa so se vseeno dobro odrezali.

Po končanem tekmovalstvu smo se še malo posončili, spili kozareček osvežilne pijače, nato pa se lačni odpravili na kosilo. Tam pa je bilo vzdušje že boljše; dobra hrana, muzika in ružno vino, pa taprava družba so napravili svoje. Kar nobenemu se ni mudilo domov. Ob slovesu smo si zaželeli, da bi se še velikokrat tako dobili, istočasno pa sklenili pridobiti še druge naše sodelavce, da se nam pridružijo.

Doseženi rezultati naših tekmovalk in tekmovalcev:

ŽENSKE A 7. mesto GALIČ Irena
ŽENSKE B 18. mesto TRTNİK Vida

ŽENSKE C 6. mesto BÄBNİK Milena

ŽENSKE C 18. mesto LORBEK Vanja

ŽENSKE C 19. mesto GRADIŠEK Hilda

MOŠKI B 18. mesto TRTNİK Janez

MOŠKI B 22. mesto ŽAGAR Drago

MOŠKI B 44. mesto VRŠČAJ Boris

MOŠKI B 51. mesto ZAJC Brane

MOŠKI C 15. mesto PREDALIČ Mitja

MOŠKI D 16. mesto BOGOVIČ Ivo

MOŠKI D 25. mesto ŽGAJNAR Jože

Skupna uvrstitev: ženske 4. mesto

Jože Valant

Naši športniki pa so se izkazali tudi na občinskem tekmovalstvu v smučarskih tekih občine Moste-Polje, ki je bilo na zadvorški tekaški progi; Bojan Dečman (na fotografiji) je bil nepremagljiv v moški »A« skupini; s časom 20.47.30 je krepko držal prvo mesto. Milena Lapajne se je med ženskami »A« skupine uvrstila na 6. mesto, Stane Meljo pa pri moških veteranih na 5. mesto

Smučišče Trebeljevo je bilo v letošnji sezoni obiskano kot še nikoli. Sicer pa so bili za velik obisk izpolnjeni vsi pogoji, le včasih je bilo zato treba počakati v vrsti, kar je razvidno tudi iz priložene fotografije

Letošnja smuka na Trebeljevem in na Veliki planini

Ko je že vse kazalo, da letošnja smučarska sezona ne bo uspešna, nas je zapoznala zima prijetno presenetila z obilnimi padavinami. Oživila so tudi smučišča v nižinah, med katere sodi tudi smučišče na Trebeljevem. Smuka je bila izredno prijetna, morda celo najboljša v vseh letih obratovanja. K dobremu počutju smučarjev je prispevalo lepo zimsko vreme in dobro urejevano smučišče velikosti 4 ha, ki je sicer v lasti tamkašnjih kmetov. Na smučišču smo v skladu s predpisi sprejetega zakona o varstvu na smučišču skrbeli za red. Delež k vzdrževanju reda na smučišču so prispevali tudi delavci postaje milice Polje, ki so s svojo prisotnostjo občasno pomirili kakšnega prehitrega smučarja. V času obratovanja smučišča je bila razen rekreativnega smučanja iz-

vedena še vrsta sindikalnih tekmovalj.

Da pa bi bilo počutje smučarjev kar najbolj prijetno, smo delavci družbenega standarda poskrbeli, da je bila brunarica ob sobotah in nedeljah odprta za osiskovalce, kjer so lahko dobili čaj in kavo ter se pogreli. Druga okrepčila in malice pa so bile gostom na voljo v 500 m oddaljenem kmečkem gostišču pri Mlakarju.

Ugodne snežne razmere so bile ob istem času tudi na Veliki planini, kjer imamo delavci Papirnice Vevče počitniško hišico. Tako so imeli delavci, ki so takrat v njej letovali, izredno lepo smuko, žal pa je to izkoristilo le malo članov kolektiva.

Naša smučarska sezona ni bila zelo dolga, bila pa je bogata, lepa, prijetna.

R. J.

Poleg koče je tudi precej uporabnega rekreativnega prostora, ki je bolj zanimiv poleti. V neposredni bližini so urejena smučišča, ki potekajo od Zelenega roba mimo naše počitniške hišice do hotela Šimnovec

Planinska koča na Veliki planini, objekt tozda »Družbeni standard«, ki je sicer v upravljanju Planinskega društva Vevče. Lokacija počitniške hišice je izredno lepa, skoraj pravljica

Najmlajši o smučarskem tečaju v Kranjski gori

Že januarja sem zvedel, da bo smučarski tečaj. V začetku februarja sva z očetom prišla pred vevško restavracijo. Tam so bili že vsi. Tovariš, ki je bil naš učitelj in vodja, naju je najprej vprašal, če imam s seboj tudi opremo za kopanje. Ker je nisem imel, se je oče odpravil domov in mi prinesel kopalke. Odpeljali smo se z dvema kombijema. V enem je bilo sedem otrok, v našem pa dva tovariša, Silvo, jaz in prtljaga. Po vožnji smo odšli gledat tekmovalce v veleslalomu. Bili smo razočarani, ko sta padla Križaj in Stenmarč.

Sicer pa smo se na tečaju imeli dobro. Imeli smo lepo vreme in dvakrat je zapadel sneg. Zadnji dan nisem bil zadovoljen, ker sem bil na tekmovalju šele sedmi.

Blaž Ermenc

Smučarski tečaji v Kranjski gori — prijetne aktivne počitnice za otroke in odrasle

Udeležilo se jih je 9 fantov v I. skupini, 12 deklic v II. skupini ter 8 odraslih v III. skupini. vsakokrat po teden dni. Z otroci smo v dopoldanskem času od 9. do 13. ure smučali, v popoldanskem času pa smo organizirali razne aktivnosti kot so drsanje, plavanje, družabne igre, itd. Ogledali smo si tudi velikanko v Planici ter se zadnji večer zabavali v otroškem disco klubu v Martuljku. Dobro razpoloženje sta povečala tudi dobra hrana in lepo vreme ter zadnji dan »tapravo« tekmovalje v veleslalomu; med fanti je zmagal Klemen Dobrota, med dekleti pa Tina Kocjančič.

Jože Valant

veta
tapete vevče

Avtomobil in delovanje motorja

(Nadaljevanje iz 12. številke)

Delovanje štiriktaktnega bencinskega motorja

Delovni proces 4-taktnega motorja obsega naslednje takte:

1. Sesanje
2. Kompresija
3. Vžig in ekspanzija plinov
4. Izpuh

Od vseh štirih taktov je delovni takt samo eden, to je tretji. Za en delovni takt se mora motorna gred zavrteti dvakrat.

1. takt — sesanje: Bat se pomika iz GMT (gornje mrtve točke) proti SMT (spodnji mrtvi

Športne aktivnosti na prostem

Zime ni več, posijalo je prvo spomladansko sonce, ki kliče rekreacije željne ljudi na plan. Za vse te je komisija za šport pripravila naslednje aktivnosti:

Na asfaltni ploščadi v Športnem parku se bosta po usklajenem urniku pričeli odbojka in košarka:

— ob ponedeljkih in sredah odbojka — moški, od 18. do 20. ure,

— ob torkih in četrtek odbojka — ženske, od 18. do 20. ure,

— ob petkih košarka od 17. do 20. ure.

Želeli bi, da bi se te rekreacije udeleževali redno; predvsem velja to za ženske, saj bomo v letošnjem letu na letnih papirniških igrah Slovenije sodelovali tudi v odbojki (ženske in moški).

Če želite preveriti svoje telesne sposobnosti, bo vsak prvi ponedeljek v mesecu organiziran Cooperjev test s pričetkom ob 17. uri. Preverjanje vzdržljivosti s tekom na 2400 m (moški) in 1600 m (ženske) vam bo pokazalo trenutno sposobnost ter stanje vašega organizma. Z redno vadbo (hoja, tek, kolesarjenje, plavanje, igre z žogo itd.) boste to prvotno stanje izboljševali, s tem pa se bodo vaše zdravje in počutje ter dobra volja bistveno popravili.

Za najbolj vztrajne bodo organizirani teki na Orle izpred spomenika na Urhu.

V aprilu smo pričeli z redno ligo v velikem in malem nogometu. Vse interesente vabimo k sodelovanju, javijo pa naj se tov. Vujoviču (mali nogomet) in tov. Zlatu Kодиču (veliki nogomet).

Vabljeni!

Svila in njena pot v Evropo

Svila so visoko svetlikajoča se vlakna, ki jih pridobivajo iz zapredka gosenice (kokon) sviloprejk, tj. vrste metulja, ki je doma na Kitajskem. Pri zabubljenju gosenice je nastal zapredek velik kot golobje jajce in sestoji iz treh plasti niti, dolgih približno 3000 do 4000 metrov; zunanja plast je zmešana preja niti, tako imenovana kosmata svila, srednji zapredek z enakomernimi nitmi, dolgimi približno 900 m in notranje plasti niti, ki daje neenakomerna vlakna. Za pridobivanje svile s pomočjo narčne gojitve sviloprejk se imamo zahvaliti Kitajcem, ki so to umetnost obvladali že od časa vladavine Chu-a, kot kažejo ostanki tekstila v izkopanih grobovih. Kitajska tehnika gojitve svile nam je znana iz njihovih virov. V solni kopeli očiščena jajca sviloprejk so razprostrli na belo krpo ali prt, dokler se niso ličinke izlegle. Po izgledu so dali ličinke na slannato blazino, ki so jo napeli na ogrodje. Hranili so jih s svežimi listi murve; po 60-dnevem hranjenju so se gosenice zabubile v zapredke iz svilenih niti, ki so jih oddvojili od specialnih žlez. Dozorele bube so izpostavili na soncu in s tem gosenice zamorili. Zapredke so potem vrgli v vrelo vodo, da bi

lepkasto snov ločili od vlaken. Pridobljene niti zapredka so s palico povlekli iz vroče vode in navili na vreteno. Pri tem so združili več niti — po navadi tri do osem. Zmešane svilene niti zapredkov so napeli kot volno na vreteno.

Kitajska svila je bila v takratnem času važen in iskan izvozni artikel. V grobovih Skitov iz 4. in 3. stoletja so tudi našli kitajsko svilo. Grkom je svila postala poznana od vojnih pohodov Aleksandra Velikega sem, po posredovanju narodov med vzhodnimi provincami Aleksandrovega cesarstva in Kitajsko. Prodor Grkov proti vzhodnemu Turkestanu in istočasni prodor Kitajcev v osrednjo Azijo v 2. stoletju n.š. pod Ham — dinastijo, sta omogočila direktno trgovino s svilo med obema kulturnima pokrajinama. Nastala je tako imenovana svilena cesta, tj. tista slavna karavanska pot, ki je vodila od Kitajske preko centralne Azije proti Iranu in od tu do Sredozemskega morja in ki je prispevala h kulturnemu in političnemu razmahu centralne Azije. Najverjetneje je po tej karavanski cesti tudi papir našel pot v Evropo.

S. R.

Darujte za pusta, ki ima suha usta!

Kako je hudo zdaj, ko je preminil pustek naš mil!

Žalostno vesel pogrebni sprevod na pepelnično sredo se je ustavil tudi na Papirniškem trgu

Pokopavanje pusta še živo folklorno izročilo

Če kot domačin ali obiskovalec centra Ljubljane in Most slučajno ujemaš na pepelnično sredo, na sredo po pustnem torku, žalni pustni sprevod in sežiganje pusta, to zanimivo, res ljudsko in živo folklorno našega mesta, je to vedno prijetno presenečenje.

Kot že desetletja nazaj, so tudi letos poskrbeli zanj vevški godbeniki, predvsem organizatorji Franc in Stane Skubic ter Anton Štuhec, vsi vevški papirničarji. Ne njim in tudi vsem sodelujočim ni škoda časa in truda, ki ga organizacija skoraj celodnevne folklorne angažiranosti zahteva. Nekateri člani Papirniškega pihalnega orkestra Vevče se tega dne neprisiljeno, spontano, ljudsko, iz lastne notranje potrebe prelevijo v pogrebce. Obred po ljubljanskih ulicah in po Vevčah seveda, spremljajo živahni zvoki žalostink. Pisaní norčavi sprevod se prične okoli poldne na Vevčah in se potem celo popoldne odvija po ljubljanskih ulicah. Zbrani žalujoči večkrat opravijo svoj obred z nagovorom kaplana, razvesele s svojim obiskom goste kakega lokala, spravijo v smeh ali pa celo do solz mimoidoče slučajne gledalce, potešijo radovednost malčkov in zbudijo nostalgijo pri starejših. Za ta edini tradicionalni ljubljanski sprevod, naše prisotno ljudsko izročilo, smo prizadevnim organizatorjem srčno hvaležni.

Ko se pepelnični žalni sprevod po nekajurnem obhodu po centru mesta zaključi, se poda v Moste pred našo občinsko hišo in naprej, s postankom po moščanskih gostilnah ter se pozno zvečer — okoli 9. ure — zaključi pred množico radovednih oči Pri Olgi v Zadvoru; pusta po starih šegah zažgejo in kot se za tak slovenski obred spodobi, po ustaljenih ljudskih navadah zapijejo na sedmi- ni.

Vida B.

Osmrtnica

Vsled težkih razmer, po-koja nikjer, ni našel svoj mir, podražil se je pir, odšel zato je za zmer dragi naš PUST v sredo zvečer.

Težav se nikoli ustrašil, vse je ponižno prenašal, marsik-ter ga kaj vprašal, se v pogovor oglašal, molčati je znal, pa vse je b'lo premalo. Da je kljub temu preminil pustek naš mil, le kaj ste mu st'ril? Bil vsem je zgled, odzad in odpred, se pehal in garal, pa je vse b'lo premalo; zapustil je svet, se v pekel šel je gret, najbrž tega kriv je zadnji paket.

Tako bil nam je bliz' nje-gov obledel fris; za vse to kriv je ZIS, ker ni nič imel na miz' vsled raznih ukrepov in zaradi deviz.

Pust bil je odkrit, bolj lačen kot sit in končno ga udaril je še depozit.

Ni b'lo kaj storit', prazna je rit, čez mejo ne it, doma nič dobit'. Trpljenja preveč, za zdržat ni več, življenje je preč, postal je molčeč, k nam ga ne bo nikoli več.

Če se bo dal', bo do pogreba v gostilni ležal; prispevajte nam, kdor ga je poznal, saj mislimo, da ne bo nobenemu žal.

Naš dragi trpin, ki čisto je hin, ker ugonobil ga je plin, pa bon za bencin, pa kava taprava mu mera ni dana, zdaj tukaj leži in ga nič več ne teži.

Kaj vse je prestal! To res ni mal; zdaj večno bo spal, zapustil številne je znance in zadnji mu dom bo na dnu Ljubljance.

Pozivamo vse, kar živih je še, kdor še lahko gre: pospre-mimo pusta, široka ima usta, vsem na rovaš, saj prijatelj je naš.

me bo. Če glih je že hin, ko Se eno v slovo zapihajmo jo, saj je danes bridko, ko naš pust je odšel in nazaj ga je cenjen bencin, ohranimo ga v lepem spomin'.

Naj žal vam ne bo za kakšnega jurja al' dinarjev sto, darujte za pusta, ki je imel suha usta; mi v ušesih še udarja, da bil je brez denarja. Al' ni to hudič, da delal je rad, zdaj mima pa nič! Zato-rej pr' prič izkaži se mož al' fantič, daruj zdaj, dokler te ne vzame hudič.

Sedaj, ko zima še na duri ki-ma, res čudna je klima: mars-ker dimnik brez dima, kater' skoraj nag', joj saj ga bo vrag, ker čas je zdaj tak, da je premog predrag.

Zarad' gospodarskih neuspe-hov je dihat prenehal, če še t'ko se je pehal, je dost' dolžan ostal, ker dobil je bolj mal' za tist, kar je garal.

Kljub tolikšni bedi je bil vselej odpred, težave pre-magal, se za drugo zalagal, zato malo dobil, a močan dosti bil, da prej ga ni zvil'.

Ob zadnji tej uri predno se skuri, ga še enkrat počastimo, ko vse hudo je mimo; naj sladko počiva, v peklu uživa, tako kot do zdaj, ko tud' ni bil v raj'.

Vsi žalujoči, v nebo vpijoči te spremimo na pot, saj nisi bil falot; visoko bi rad zlezal, pa nikamor nisi prilezel, zdaj ko greš od nas, je en žalosten čas.

Odšel si po gobe v tisti kraj, od koder ni vrnitve nazaj. Ne boš več se pridušal, laži ne poslušal in vsakdanji špetir; imel boš zdaj mir.

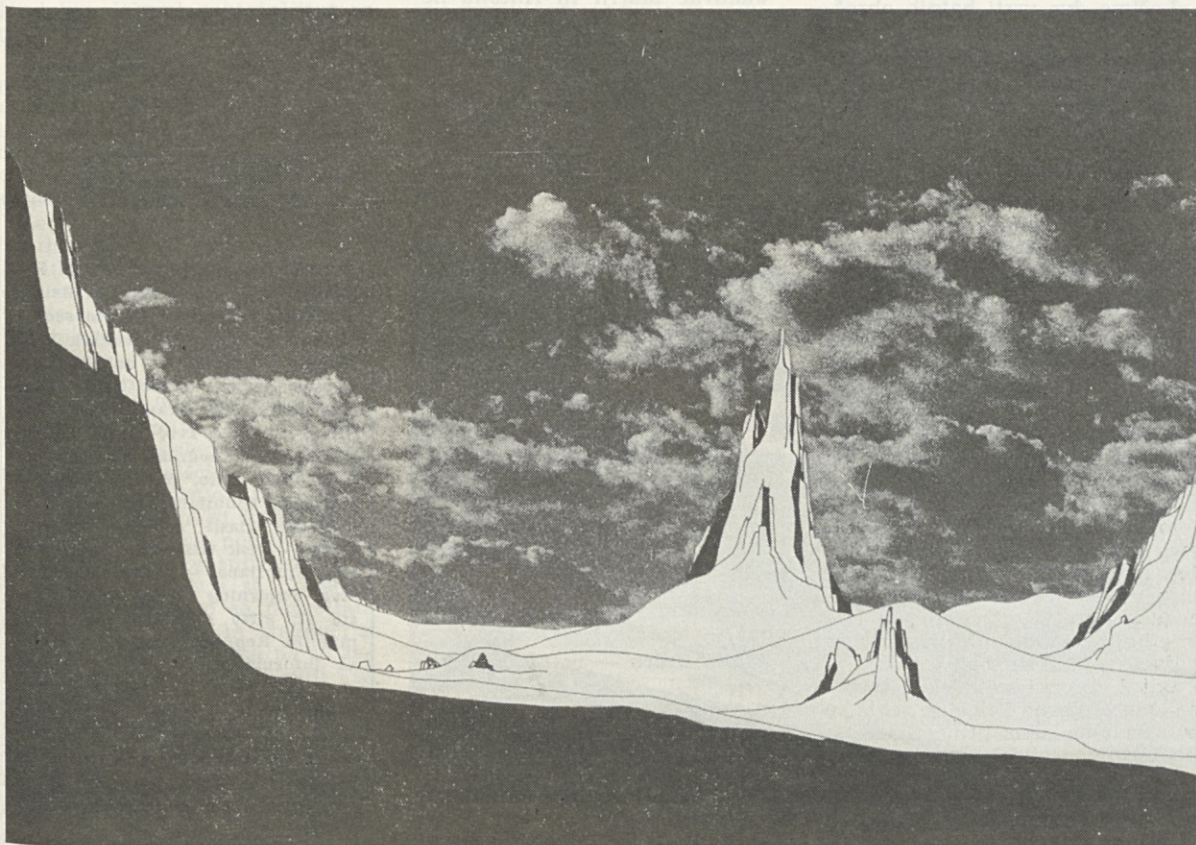
Kar pa nas je ostalo, potr-pimo še malo, saj naša zalega je vajena vsega: trpljenja, gorja in hud'ga vsega.

Navdušenje nad ambianti v novem ateljeju je bilo očitno

Anton Jozelj vpisuje svoje mnenje o razstavi v knjigo vtisov: »Zelo lepo«

Panorama III. Avtor: Anton Kolenc, FKK Vevče

